

46.4
Thy

1977

JULI THY

1977

AMTETS
STØRSTE
specialmagasin
i dametøj

Indtil
LORENTZEN

Lorentzen

Telf. Thisted (07) 92 28 33

Vi ses i Thisted
og mødes i →

Thisted

Telf. (07) 92 24 33

Sydthy Bibliotek
Hovedbiblioteket
tlf. (07) 95 16 05
7760 Hurup Thy

JUL I THY

1977

47. ÅRGANG

UDGIVET AF ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
Danske boghandlers Kommissionsanstalt, Siljengade 6-8, 2300 København S.

JUL I THY 1977

47. ÅRGANG

Redigeret af JØRGEN MILTERSEN

Indholdsfortegnelse:

<i>Cirkusprinsessen fra Ydby</i> Interview ved Jørgen Miltersen, Tved, Thisted	3
<i>Barndomsdage i Thisted</i> Af Rigmor Fenger, Assendrup, Daugård	11
<i>På flugt for sandet, 4. afsnit om Stille Bedste</i> Af Mette Fastrup, Tved, Thisted	23
<i>Efterkommer af thybo blev sekretær for Amerikas præsident</i> Af Jørgen Miltersen	28
<i>En klode af en ko</i> Af Mette Fastrup	30
<i>Tak for det gamle år</i> Af Mette Fastrup	32
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Året, der svandt</i>	49
<i>Huset lå i Silstrup</i>	60
<i>Brev til JUL I THY</i>	61
<i>Annoncer</i>	62

Forsidetegning: Dollerup Mølle af Carl Lundblad
Fotografier af Aage Pedersen, Tage Jensen m.fl.

ISBN 87 85131 05 9

Eftertryk uden aftale ikke tilladt

Thisted Bogtrykkeri

Cirkusprinsessen fra Ydby

*Thyra Miebe fortæller
om barndommen i Thy,
der blev udgangspunkt for et
spændende og eventyrligt liv.*

Ingen af Dora Miehes børn blev født i Cirkusgården i Ydby. De kom til verden under turneer rundt om i landet. Thyra blev født i Randers som den næst yngste af en flok på tolv.

– Mama havde to børn i sit første ægteskab, ti i sit andet, men fem døde som små, for det var ikke let at rejse om med små børn. Så snart der var mulighed for det, blev de sat i pleje, men det undgik jeg som den første. Jeg var hos mine forældre og kender kun cirkus, fortæller Thyra Miebe.

– Hvor længe er det siden, familien Miebe blev bosat i Ydby?

– Mine oldeforældre, Johanne og Heinrich Schultz, boede først i Husum. Oldemor var harpenist, oldefar artist og musiker. Havde de ikke arrangementer som artister, spillede de til dans. Oldefar havde en lille trup, som han rejste ud med om sommeren. De havde hunde og bjørne med, men ingen heste. Dem brugte

Dora Miebe med tre af sine døtre: Thyra, Louise og Virginia.

de blot som trækraft. Når de var færdig med at klovne – i vores familie har der altid været klovne – gik der én rundt med en tallerken og samlede ind. Om vinteren arbejdede de i sale og gav koncerter. Oldemors harpe hænger forresten på Koldinghus.

Men så kom krigen 1864, og tyskerne tog landet op til Kongeåen. De krævede, at oldefar skulle sværge til det tyske flag. Det ville han ikke, selv om han var kommet fra Braunschweig. Efter den tid blev der ikke sendt bud efter dem. Så drog de nordpå, kom helt til Thy og nåede en aften til Ydby. De kørte ind i vognporten ved Ydby Kro, hvor oldemor gav sig til at lave mad, mens oldefar gik ind for at høre, om han kunne leje salen. Det kunne han godt. Mens han talte med kromanden, hørte han to mænd sidde og handle om et hus. Så tænkte han på oldemor og hendes store ønske.

– Hvad er det for et hus, I vil sælge? spurgte oldefar.

– Det har du ingen forstand på, sådan en gøgler som dig, lød svaret.

Det ville oldefar ikke have siddende på sig.

– Hvad koster huset, spurgte han.

– 100 rigsdaler!

Oldefar havde et bælte med penge, smed hundrede rigsdaler på bordet og sagde til kromanden:

– Nu kan du være vidne til, at jeg har købt det hus!

Så gik han ud til oldemor og sagde:

– Nu har du fået dit livs største ønske opfyldt. Nu har vi fået hus igen.

– Her i Ydby?

– Ja, det kan være lige så godt som et andet sted.

Næste dag tog de hinanden under armen og gik hen for at se huset. Det var så lille, og oldemor græd. Men oldefar sagde:

– Du skal ikke græde. Der er meget jord til. Vi kommer til at tjene penge igen, og så bygger vi.

Sådan gik det til, at vi kom til at bo i Ydby.

Louise og Heinrich Mieke – Dora Miehes forældre. Louise var datter af Johanne og Heinrich Schultz, der i 1860'erne kom til Ydby og købte hus. Heinrich Mieke døde på sin 69 års fødselsdag i august 1915, hans kone Louise en april dag i 1932. Hun blev 83 år gammel.

Det blev familiens faste holdepunkt i henved hundrede år. Vi fik en gård, men den brændte. Så byggede vi en villa, og den står endnu. Den blev vist bygget i 1923.

– Hvad er det første, De kan huske fra Ydby?

– Det er gården. Mine forældre havde købt den af mine bedsteforældre. Mine oldeforældre, Johanne og Heinrich Schultz, havde en datter, der hed Louise. Hun blev gift med en artist i truppen, Heinrich Mieke. De fik 19 børn og tog to-tre plejebørn. Deres ældste datter var min mor, Dora, der blev født 9. december 1868 i Harridslev ved Randers. Hun fik navnet Dorothea Vilhelmine Karoline Mieke.

Mama blev gift første gang i 1894 med den norske artist og kunstberider, Carl Vilhelm Imker. De fik en datter, Louise, og en dreng, der døde som lille af hjernebetændelse og blev begravet på Ydby Kirkegaard. Imker døde et

par år senere. Da nogle år var forløbet, giftede mama sig med reck-akrobaten August Louis Herman Pfänner – min far.

Da mine bedsteforældre, Louise og Heinrich Mische, havde købt Rold Kro i 1897, overtog mine forældre cirkusgården i Ydby, hvor vi var om vinteren. Vi arbejdede hårdt, kultiverede jorden og samlede sten. Når vi havde samlet sten en hel dag og kom hjem, sagde vi til mama:

– Vi har så ondt i ryggen!

Så sagde mama bare:

– Har myg også ryg?

Papa skovede selv, og vi måtte slæbe træ hjem. Når vi vaskede, løb brønden tør. Så fik vi åg på og hentede vand i møllen. Vi har været vant til at hjælpe med al ting. Vi var fem børn: Louise, Eugen, Virginia, jeg selv og Svend. Vi holdt godt sammen. Vi havde ikke ekstra hjælp, men det gjorde ikke noget, for vi havde det varmt og dejligt.

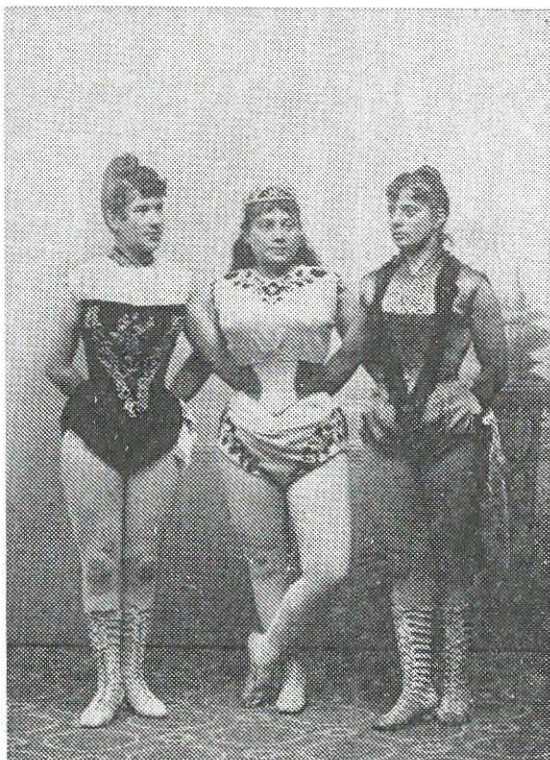
– Var der ingen faste folk?

– Vi fik en mand til hjælp i begyndelsen.

Men da mine forældre fik bygget ridehus til alle vore heste, var vi mange på gården. Vi trænede i vognporten, og det gjaldt også papa. Han var ikke opvokset som artist. Han var fra Hannover og uddannet som indendørsarkitekt, eneste barn. Hans far var fængselsdirektør – én af de strenge prøjsere med uniform på. Da der engang var cirkus i byen, stak min far af hjemmefra og rejste med. Han kom med cirkus til Sverige, og der lærte han min mor at kende. Da mama kom hjem, sagde hun til sine forældre, at hun havde set en mand, der var dygtig til reck-numre. Ham skulle de engagere – og det gjorde de!

Papa lærte os at arbejde i reck om vinteren, mama sørgede for, at vi fik undervisning i ballet. Vi fik en streng, men en god opdragelse, for vi lærte alt. Om aftenen sad vi og stoppede og syede. Mama var den ivrigste til at tage fat, bl.a. med at stoppe vore mørkeblå

Tre børn af Louise og Heinrich Mische: Augusta, Dora og Vilhelmine. Ægteparret fik selv 19 børn og tog flere plejebørn.

gymnastikbukser. En dag brugte hun rødt garn, en anden dag gult garn, så et par bukser kunne komme til at ligne et helt landkort! Vi var også noget vilde, når vi red på pony'erne, så det var ikke sært, at bukserne gik i stykker. Men mama sagde, at bare bukserne var rene og hele, gjorde lapperne ikke noget.

– Var der tid til at gå i skole?

– Ja, det var der da. Første gang, min bror Svend og jeg skulle i skole, havde min mor syet »futsko« til os af noget gammelt stof. Sålerne dyppede hun i tjære, så de kunne holde. Så havde vi træsko med halm i – meget fine knapstøvler, men de var to numre for store, for de skulle holde til konfirmationen. Dem måtte vi kun tage på, når vi skulle til fine folk, eller fine folk kom hos os.

Vi skulle gå i skole tre dage om ugen om vinteren – om sommeren var vi på turné. I

skolen var der kun én lærer til det hele, og han var streng, men det gik. En dag, da vi fik frikvarter, og jeg skulle stikke i mine træsko, havde én af drengene tisset i dem. Da vi fik opklaret, at det var snedkerens søn, gik min bror hen og gav ham et par øretæver. Så fik han hjælp af en ældre søster, men så kom Thyra til – og det blev et dejligt slagsmål. Midt i det hele sparker én til min nederdel og siger:

– Hvem har broderet dig i røven?

Så blev der endnu mere slagsmål. Næste dag kom der brev til mama. Alle mødre havde skrevet under på, at hvis Svend og Thyra kom i skole igen, ville ingen af de andre komme.

Dora Miehe gik ikke af vejen for at optræde som slangetæmmerske. For at slangerne kunne være varme og veloplagte til en forestilling, puttede hun dem i en sæk og lagde dem ned i sengen til børnene,

Så måtte vi ind og stå ret for mama, men da hun havde hørt forklaringen sagde hun:

– Det skal I ikke være kede af. Så skal I ikke gå i skole.

Så blev vi fri for det, men fem dage efter havde vi en privat lærer – og så skulle vi gå i skole hver dag! Men det kan vi kun være glade for bag efter, vi cirkusbørn. Vi var en slags »fremmede fugle«, der var anderledes klædt på, og mama var anderledes. Hun skulle altid tjene penge, og hun sagde altid til os:

I må aldrig købe noget, hvis ikke I kan betale kontant.

Det har jeg rettet mig efter siden. Det sidste mama sagde, inden hun døde var: I må aldrig gå i kaution for nogen.

– Havde Deres mor tid til at tage sig af opdragelsen?

– Ja, og hun sørgede også for at opdrage sine søskende. Bedstemor fik 19 børn, og mine bedsteforældre tog tre børn til sig. Det var billige artister. Et af plejebørnene var Bivognen – Harald Madsen. Han kom som læredreng – hans far var skomager. Det første, han lærte, var at skrælle kartofler og pudse fodtøj. Det har vi andre også måttet lære. Jeg var ikke mere end 9 år, da min mor sagde:

– I dag skal du lave mad, min lille pige.

Så gik papa ud i vort ridehus, der var fyldt med duer. Jeg skulle lave duesuppe – og jeg skulle selv plukke duerne og gøre dem rene. Kartofler og grønsager havde vi ude i marken. Så kogte jeg duer og kartofler med det resultat, at kartoflerne blev kogt alt for hurtigt. Så måtte jeg ude efter andre kartofler. Da var duerne kogt. Så fandt jeg to dybe tallerkener frem, svøbte avispapir om og satte duerne ind i en seng. Da kartoflerne var kogt, fandt jeg duerne frem og serverede duesuppe. Og mama sagde:

– Ved du hvad, Thyra, det er den bedste duesuppe, jeg nogensinde har fået.

Det var sådan noget, man var glad ved.

– Blev De konfirmeret i Ydby?

– Ja, vi havde den dejligste præst, han hed Petersen. Min bror Svend var betænkelig, for vi var ikke så dygtige som de andre, da vi skulle så meget, men så sagde jeg:

– Bedstemor har sagt, at blot man kan sit Fadervor, kan man også blive konfirmeret. Og når præsten spørger om noget, skal du bare lukke munden op.

Dagen kom. Drengene og pigerne stod over for hinanden, og præsten spurgte om både det ene og det andet. Svend og jeg lukkede munden op til det hele – og vi blev konfirmeret. Da vi var på vej ud, hørte vi én sige:

– De »willest« var alligevel dem fra Miehe. For de kunne det hele!

– Fortsatte De ved Cirkus Miehe, da De var konfirmeret, eller tog De ud på egen hånd?

– Om sommeren var jeg med Cirkus Miehe, om vinteren optrådte jeg på egen hånd – bortset fra de år, da vi var i Norge, Sverige og Finland også om vinteren. Vi lånte brædder hos en tømmerhandler og byggede op ved siderne. Så havde vi store koksovne med rør, der gik gennem teltet. I store byer kunne vi være i tre måneder. Vi holdt juleaften i teltet. Det var sjovt.

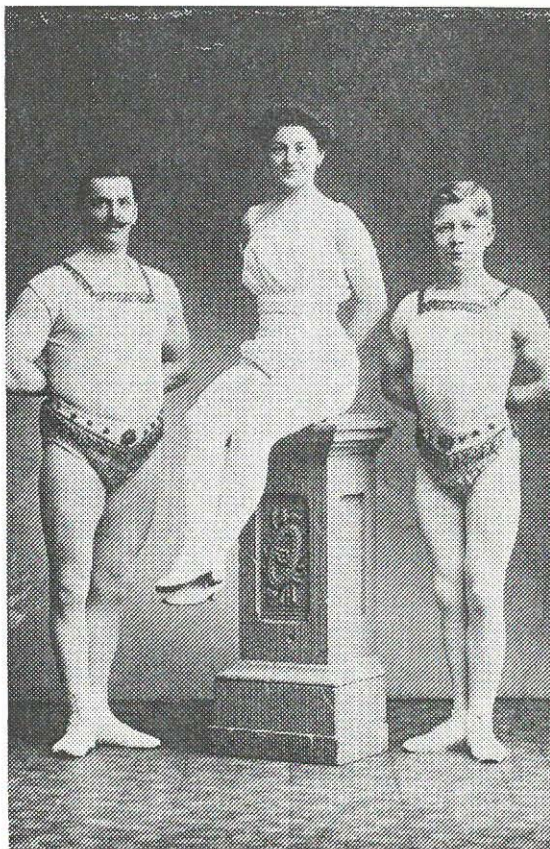
Da turneen til de nordiske lande var forbi, tog jeg selv ud om vinteren som skolerytterske, og senere har jeg sammen med min mand optrådt med hunde. Vi har været i mange lande – i Rusland, Holland, Spanien, hvor jeg red i arenaer, ja, der er næsten ikke det land, jeg ikke har været i som artist.

– Hvor har De fundet Deres mand?

– Ham så jeg første gang, da jeg optrådte i England. Der var vi sammen i to sæsoner, men dengang var jeg gift med kanonkongen Ernst Leinert. Jeg har forresten også selv prøvet at blive skudt ud af en kanon. Jeg har også gået på line, været i reck og i trapez, jo, jeg har prøvet alle discipliner.

– Er Deres mand englænder?

– Nej, han er østriger – fra den spanske rideskole. Cossmys familie var den ældste

Dora Miehes anden mand, Herman Pfänner, hendes datter af første ægteskab, Louise, senere gift Vogelbein, og plejebarnet Harald Miehe Madsen (Bivognen).

cirkusslægt i verden. Så kommer Mieherne og så Schumænerne.

Jeg er så lykkelig for, at Schumænerne vil begynde igen, for det er en pragtfuld familie, der holder sammen. Cirkus Cossmys havde vilde dyr til hest i manegen, løver og tigre. Jeg er så glad for, at min mand har haft med vilde dyr at gøre, for ellers havde han aldrig turdet gifte sig med mig!

Cossmys blev engageret hos Cirkus Miehe, og vi kiggede på hinanden i 40 år, før vi blev gift. Jeg sagde: Nu har vi nået den alder, hvor vi kan smide træskoene, og den, der bliver tilbage, vil blive fattig, hvis vi ikke er gift. Det var Cossmys ikke indstillet på, men en dag kom han og sagde:

– Vi skal giftes på torsdag!

– Nå, men det er da godt, man får det at vide!

Så gik vi op på rådhuset og blev gift. Det er nu 4 år siden. Første gang, jeg blev gift – med kanonkongen – foregik det i Århus Domkirke. Det var en hel cirkusforestilling! Den kostede mama 7000 kr., og det var en formue dengang. Der var rød løber fra domkirken til Hotel Royal, og hele byen var inviteret med. Det er godt et halvt hundrede år siden. Den dag, jeg kunne have fejret guldbryllup, inviterede jeg venner på Marselis til guldbryllupsfest. Det kunne de ikke forstå, men så forklarede jeg, at det var 50 år siden, jeg var blevet gift med kanonkongen.

– Men tilbage til Ydby! Hvor mange heste var der på cirkusgården?

– Vi nåede op på at have over 40, tre elefanter, zebraer, lamaer, bizonokser, kameler. Når folk, som ikke kendte nogen til Cirkus Miehe, passerede Ydby og så, at der gik elefanter inde på en mark, troede de, at de havde fået en lille fjer på!

– Hvor stort var personalet?

– I den sidste tid før vi drog ud, var vi så mange, at vi skulle spise i tre stuer – og den store spisestue var alene så stor, at der var plads til 32. Der var familien, de faste folk og artisterne, så der skulle laves meget mad. Men vi havde både stuepige og kokkepige, og så hjalp vi selv med. Når vi drog af sted, blev bestyreren tilbage og passede vore arbejdsheste, køer og høns.

Jeg malkede køer, og vi slagtede, så vi havde noget at komme i sulekarrene. Så lavede vi en masse medisterpølse, som vi kom i blå stenkrugger og smeltede fedt over. Da min far var død, og mama var blevet gift med Heinrich Kolzer, lavede han tysk og russisk mad, men noget af det bedste, jeg kunne få, var roget gåsebryst og and.

Jeg elsker at lave mad. Når vi har gæster her, laver jeg altid maden selv. Det sidste,

jeg har lært at lave, er høns i champagnesovs! Det har jeg lært i Spanien. Og jeg elsker at dække bord. Jeg har duge fra hele verden.

– Har De stadig kontakt med folk i Ydby?

– Ja, men nu er der ikke ret mange tilbage. Jeg har dog stadig forbindelse med Hestbechs fra teglværket og har haft det med Bakgaard-familien fra Brændgaard. Så er der Mathilde Plougmann, som jeg er kommet sammen med – men jeg vil nødigt være i Ydby, nu det hele er forbi med Cirkus Miehe.

– Hvor gammel blev Deres mor?

– Omtrent 77 år. Vi var i Thisted sommeren efter befrielsen. Da kunne man næsten ingen kaffe få, og det var hårdt for os, for når noget gik os imod, skulle vi altid have en kop stærk kaffe. Det havde været min fødselsdag i juni, og mit eneste ønske var et pund kaffe. Det lykkedes min mand at skaffe et pund for 200 kr. Da vi var kommet til Thisted, havde mama været ude for at købe ind og talt med en masse mennesker. Da hun vågnede efter at have fået middagsøvn sagde hun:

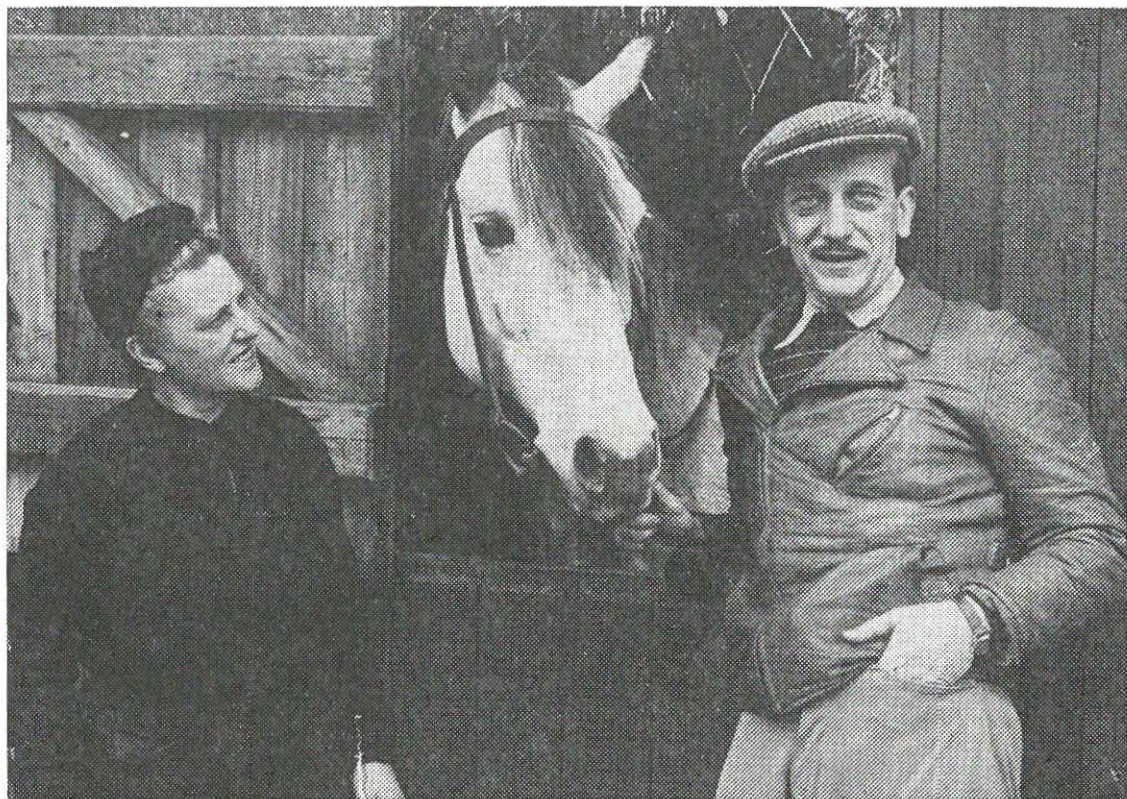
– Hvor ville jeg dog gerne have en rigtig kop kaffe!

– Det skal jeg nok lave, men du må ikke sige det til nogen, for så kommer hele familien, og så er det væk med det samme.

Jeg gik til min egen vogn og dækkede bord. Så kom min mand, som havde slidt med at

En tidligere italiensk balletdanserinde underviste Thyra og Svend. Det gik så godt, at Svend (til højre) kunne optræde som balletpige.

Thyra Mische Pfänner og hendes mand, Alfons Cossmly, med en af de mange heste, der var på cirkusgården i Ydby. I staldene var der endvidere elefanter, løver, tigre og andre vilde dyr, når Misches lå i vinterhi.

gøre manegen klar. Da han så kaffen, sagde han:

– Venter du fremmede?

– Ja, mama kommer, så får vi en god kop kaffe.

Fra børn havde vi lært at dække ordentligt op. Vi havde sølvbestik, flødekande og suk-
kerskål i sølv, som vi havde fået af mama. Det var en bryllupsgave fra hendes forældre. Disse ting har jeg haft med, hvor jeg end har været i verden, og de var selvfølgelig også på bordet, da vi skulle drikke kaffe i Thisted. Da jeg var færdig med kaffen, blev der kaldt på mig:

– Mama er blevet syg!

– Sådan noget sludder, sagde jeg. Lad være med at sige sådan noget, men jeg fo'r over til mamas vogn og så, at de løftede hende over

på sofaen. Hun havde fået en hjerneblødning. Jeg kan græde over det den dag i dag, når jeg tænker på det. Få dage senere døde mama. Det var den 29. august 1945.

Når nogen spørger, om ikke jeg savner cirkus, siger jeg, nej, det gør jeg ikke, men jeg savner min familie. Nu er jeg den ældste af alle Mieberne. Jeg har fætre og nevøer, men søskende, tanter og onkler er borte. Sådan er livet. Det må man se i øjnene.

– Var det Dem, der førte Cirkus Mische videre.

– Nej, vi var tre søskende. Havde det været min mand og jeg alene, havde der nok den dag i dag været noget, der hed Cirkus Mische. Min ældste bror, Eugen, ville have været dyr-

læge, men det var der ikke råd til. Så blev han kommis og kom til Amerika. Han kom hjem og blev inspektør ved Cirkus Miehe, senere direktør. Så var der min søster, Virginia Sahlstrøm, hvis mand havde været direktør for Plænen i Tivoli. Mama og jeg var de bedste kammerater i verden, vi talte om al ting. Men da mama var død, og mine to søskende kom til, og vi skulle drøfte, hvor vi skulle rejse hen, sagde de altid det modsatte af det, jeg ønskede. Så sagde jeg til min mand:

– Det her går ikke. Skal vi to blive ved med det, bliver vi fattige. Jeg havde altid sparet og havde min egen bankbog, og den ville jeg ikke sætte over styr. – Så flyttede vi til Århus og begyndte at drive ridehal. Det kostede os 53.000 kr., inden vi overhovedet kom i gang. Siden har vi så overtaget Færgeskroen i Skolegade og indrettet lejlighed oven over restauranten. Det går godt. Jeg føler mig ikke gammel. Jeg er lige fyldt 75, men jeg rider endnu, jeg svømmer, jeg har min ribbe oven på, jeg har min motionscykel, jeg koger selv, jeg vasker selv. Og jeg er meget ude, holder foredrag, er i fjernsyn og radio, og vi har en masse venner, som kommer på besøg – artister, skuespillere og mange andre. Hver morgen, når jeg står op, siger jeg til mig selv:

Jeg er så lykkelig for, at jeg kan gå ned ad min trappe, sætte mig på min stol og kigge ud på mine blomster. Så synes jeg, at jeg har så meget at takke for. Jeg har verdens bedste kammerat, og jeg håber, vi må blive gamle sammen.

– Fortsatte Deres søskende Cirkus Miehe?

– Ja, men det gik kun en enkelt sæson. Så var det forbi. Det kneb med økonomien. Jeg

havde lært, at når man tjener 2 kr., skal man lægge den ene til side. Det gør vi den dag i dag. Jeg har haft det ønske, at vi som ældre skulle kunne spise lige så godt, som vi har gjort livet igennem, og vi vil også gerne være pænt klædt på. Og hver gang, vi har sparet sammen, rejser vi sydpå. Det er vores glæde.

– Kommer De engang imellem op til mamas grav i Ydby?

– Ja, til mausoleet ved Cirkusgården, og vi kommer også på kirkegården, hvor min papa ligger begravet. Der ligger også min bror, der døde af hjernebetændelse, min søster Louise, min svoger, Heinrich Vogelbein, min mors første mand og to nevøer. I mausoleet står urner med støvet af mama og hendes sidste mand, Heinrich Kolzer, min bror Eugen og min søster Virginia.

Men der vil jeg ikke op. Det havde været noget andet, hvis vi stadig havde haft Cirkusgården. Mama satte 5–6000 kr. fra til pasning af mausoleet, men det er ikke noget i dag. Nej, jeg ønsker i stedet at blive begravet ved Fredens Kirke i Århus. På den ene side af kirken er der normal kirkegård, på den anden er der urnekirkegård med græs. På hvert gravsted er sat en natursten, hvor der står navn, født – og færdig.

Min mand vil også gerne brændes. Så kan de putte os der ned og sætte to natursten på. Måske kan vi få fat på et par af dem, jeg slæbte på, da jeg var en lille pige i Ydby.

Jørgen Miltersen.

Barndomsdage i Thisted

*Tidligere rektor for seminariet i Vejle,
Rigmor Fenger,
mindes glade barndomsdage, der endte brat i julen 1925.*

På grundlag af breve og egne erindringer har Rigmor Fenger skrevet om sine forældre, Edele og Evald Fenger. Evald Hauch Fenger var født 9. marts 1882 på gården Bilring i Brejning – ikke så langt fra den kendte kro, hvor Hovedvej 11 krydser Hovedvej 15. Forældrene var Marie Hauch fra Timgård og August Fenger fra Bilring.

Evald Fenger havde ikke så megen sans for praktisk landbrug som sine mange brødre – børneflokkene var på 15 – og han kom på kostskole i Tarm, fik præliminæreksamen og begyndte fra 1. januar 1899 som aspirant ved DSB. Efter trafikseksamen blev han 1901 elev hos stationsforstander Carl Stoltze, Hurup.

Evald Fenger blev forelsket i stationsforstanderens ældste datter, Edele, født 14. oktober 1882. Hun var en ihærdig og trofast medhjælper på stationskontoret. De blev gift 14. september 1906 i Hurup Kirke og var bosat i København det første par år, da Evald Fenger blandt andet var afløser på forskellige sjællandske stationer.

Edele og Evald Fengers første barn blev født 4. maj 1908 og fik ved dåben i Hurup Kirke 23. august samme år navnet Vagn Evaldsøn Hauch Fenger. I november 1908 blev Evald Fenger trafikassistent hos sin svingerfar i Hurup og var tillige afløser på Thybanens stationer. Mogens Evaldsøn Hauch Fenger blev født 2. november 1909, Rigmor Evaldsdatter Hauch Fenger 2. marts 1911. Fra Refsvej i Hurup flyttede familien i 1912 til Thisted, hvor Evald Fenger blev trafik-

kontrollør i året 1926. I slutningen af det første af to bind om »Edele og Evald« fortæller Rigmor Fenger blandt andet:

En lejet længe i en rummelig gartnerbolig, Australiensminde, og en stor gammel have, der skrånede ned mod eng, å og marker, blev den første ramme om Thisted-hjemmet. Men planen om »vor egen hytte, hvor ingen kan sige os op«, tog form og blev en realitet i foråret 1914. En grund blev købt og et hus bygget som det sidste på Møllevejen, overfor den åbne plads med gamle træer ved Vestre Kirkegård, i frie, landlege omgivelser. Vintersmølle og Vintersmøllegård var naboejendomme mod nord. Derfra fortsatte vejen ud i det frodige, thyske landskab og forgrenede sig gennem klitplantager ud til havet ved Hanstholm, Klitmøller og Bøgsted Rende. Nedenfor bakken lå Thisted by, og Limfjorden var der udsigt til fra vinduer på 1. sal. En sti førte fra huset ned til stranden med det friske, salte vand. Morgensvømning blev daglig sommerglæde for hele familien. Den første sommer måtte Mor dog gøre mig fortrolig med »det

store badevand« ved at varme det op med en termoflaske med medbragt kogende vand.

Hvad det lille, hvide hus dog rummede: to sydvendte stuer, veranda, børneværelse, køkken, bryggers med gruekedel til storvask, udhuse til høns og geder. På 1. sal var der tre soveværelser og et pulterkammer, og i kælderen rum til viktualier og brændsel. Far tømrede selv et robust sæt bondemøbler til børneværelset, Mor malede dem mørkegrønne, og i tidens løb var den stue ikke blot til leg, den blev drengenes sløjdværksted. Dér fik Far sit skomagerværktøj, da han under krigen lærte sig at forsåle vort fodtøj nødtørftigt med gamle automobildæk. Dér fik Mor sit bogbinderværktøj, dér var stryge- og lappestue, og dér stod nødkomfuret. Da Mogens kom i spejderalderen, fik hans patrulje stuen som mødelokale, og Mor bagte 100 boller og serverede dem med glasur på og saftevand til ved de ugentlige patruljemøder.

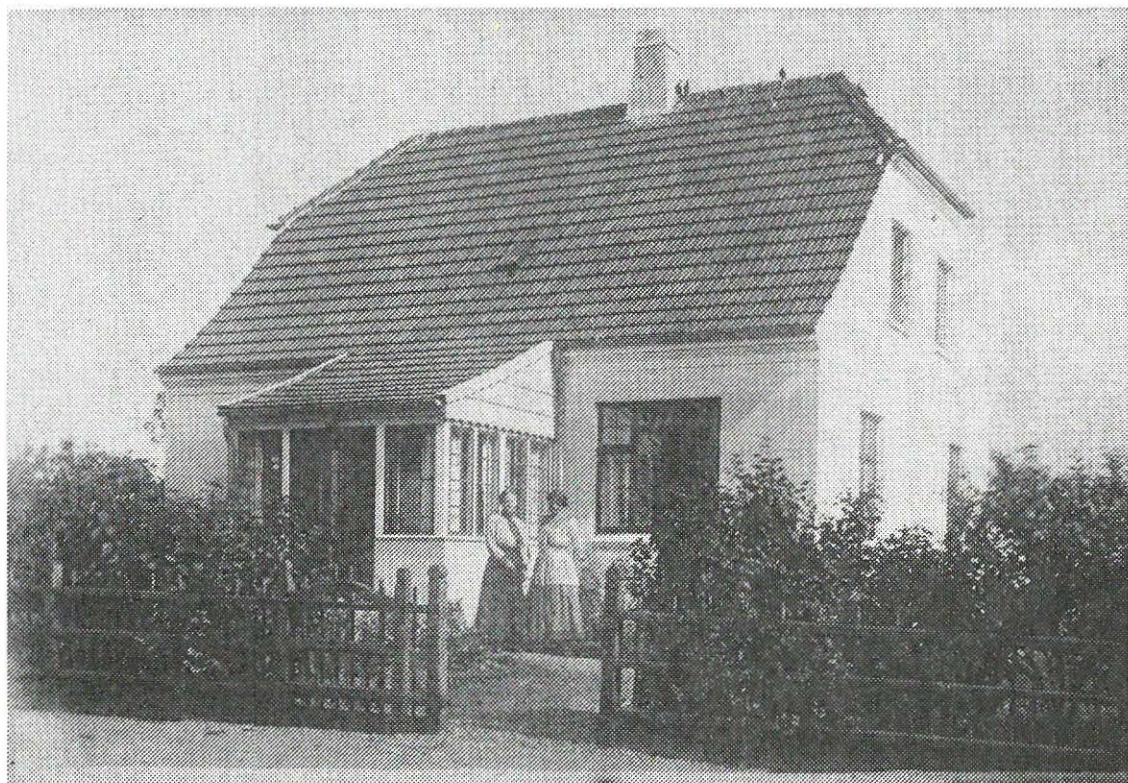
Markjorden, der hørte til byggegrunden, fik et hurtigtvoksende læhegn, og indenfor blev det en have, der rummede *alt*: Roser, lavendler, stauder og sommerblomster, et lindelysthus, frugttræer og bærbuske, samt en urtehave, der var i veksel drift. Fars sæson for nye kartofler var lang, fra de tidlige lyserøde rosenkartofler til de sildige kraftige vinterkartofler. Jordbærsæsonen blev forlænget på samme vis, og næppe var bedene med salat, ærter og gulerødder tømte 1. og 2. gang, før vinterurterne blev udplantede fra drivbænkene. Også et aspargesbed blev anlagt. Champignons kunne vi fylde kurve med fra de tilstødende marker. Far var så næn om jorden, at der ikke blev plads til egentlige børnehaver, men vi var godt tilfredse med at få tre stikkelsbærbuske hver, en rød, en gul og en grøn, og så for øvrigt høste afgrøderne om kap med de voksne. »Haven er vort velstandstillæg«, sagde Mor. Den mættede mange munde året igennem.

En dag stod en brøsig kæmpe ved lågen og brølede rungende til Far, der gik og puslede

med sine urter: »Gid Fanden havde Dem!« Far lettede på stråhatten. Kæmpen udenfor lågen gjorde det samme og præsenterede sig: »Müller, stadsdyrlæge, nabo på Vintersmøllegården her. Jeg har sgu aldrig fred for Deres havebrug. Nu har Fengers nye kartofler, nu har Fenger slået græsplæne, nu er Fengers jordbær modne! Min kone la'r mig ikke i ro, når hun går og ser på alt det, De laver«.

Sådan var optakten til et nært venskab med den stoute dyrlægefamilie. Navnlig fru Mathilde Müller og Mor fik stor glæde af at være naboer. På mig gjorde interiøret i de lavloftede, mørke stuer i dyrlægegården og fru Müller ved sin væv indtryk. Der løb jeg over med min perlevæv, senere med mit kniplebræt, og mit snakketøj. Så fortalte fru Müller, mest om datteren Ingeborg, der var død af lungebetændelse som 17-årig. Ingeborg gled ind i min barneverden som et menneske, jeg kendte. Jeg havde aldrig set så indtagende et ungpigebillede som hendes lyse, milde ansigt på fotografiet over væven, og jeg syntes heller ikke, jeg havde set så smuk en gravsten som den, der bar hendes navn: et kors i hvid- og rødflammet marmor. Der lagde jeg mangan en markbuket, når jeg gik derovre på kirkegården og fandt forsømte grave, jeg kunne hæge om.

Erindringen kan kalde mange billeder frem fra før skolealderen: Børnene på vejen kaldte Far »den fine, hvide murer«. Han gik helst i hvidt om sommeren. Jeg vidste, hvordan gruset knirkede under hans trin, når han kom hjem fra sine sene nattevagter. Engang kom han ind i børneværelset og lagde et pindsvin på Vagns dyne, mens vi sov. Vagn gjorde det tamt med sine små fløjtemelodier og med mælk i en underkop. Han gjorde det så trygt, at vi kom til at opleve pindsvinefamilieliv i haven, lige til familien gik i hi. Jeg kan se Mor og Far komme spadserende hjem fra ture ved fjorden og lege »komme fremmede« hos sig selv. Så snakkede de over lågen med børn og dyr derinde på græsplænen og sagde til

Det hvide hus på Møllevej, fotograferet i 1915. I forgrunden Edele Fenger og hendes mor, Bernhardine Stoltze fra Hurup Station.

hinanden: »Hvor har de det godt, de mennesker der bor dér!«

Familien i haven og i huset var altid stor. Vi var jo ikke kun tre børn, men næsten altid var der lige så mange plejebørn: fætre og kusiner, venners børn fra hovedstaden – og så »vore nemme sommerbørn«, de, der bare legede hos os, men hverken skulle spise eller sove. Tre af Fars søsterbørn, jævnaldrende med os, kom så tit og så længe, at den yngste kalde Far for Nannefar (= den anden far) hele sin barndom. Jo, der var altid hus- og hjerterum for børn.

Mærkede vi ikke krigen, smalhans og tjenestemandens trange lønvilkår i barndommen? Jo, krigen som dyster baggrund for voksen-samtaler, kanontorden fra et Vesterhavsslag, men først og fremmest Fars lange indkaldelsesperioder, 3 mdr. i hvert af de 4 krigsår,

dels ved Vangede Batterierne, dels på Mors. Så hvilede alt derhjemme på Mor. Hendes breve til Far er fyldt med småtræk fra den verden, hun værnede om for dem begge.

Vagn begyndte sin skolegang i 1915, mens Far var indkaldt. I de første par år var han en lysende glad skoledreng med en klasse-lærer, der var børneven og en stor fortæller. Hvad »lærer Hald han sagde« lyttede vi små til ved middagsbordet med åbne munde. Tænk, hvor det var godt gjort af Gud at lave Adam af jord! Vagn lærte Mogens at stave og skrive lige så hurtigt, han lærte det selv, og hver aften var det spændende at komme i seng, for Vagn fortalte med stor fantasi for os, til vi sov – alt for hurtigt, syntes han.

Tøjet og husets linned skulle holdes sammen om os alle. Mor fik en trædemaskine i 1915. Den første dag pillede jeg så meget ved den,

at Mor gav mig et dask over fingrene for at holde dem væk fra hjul og nål. »Av for Søren! Slår dig mig?« udbød jeg med så megen indignation og forbløffelse, at den »omgangsform« aldrig blev brugt mellem os mere.

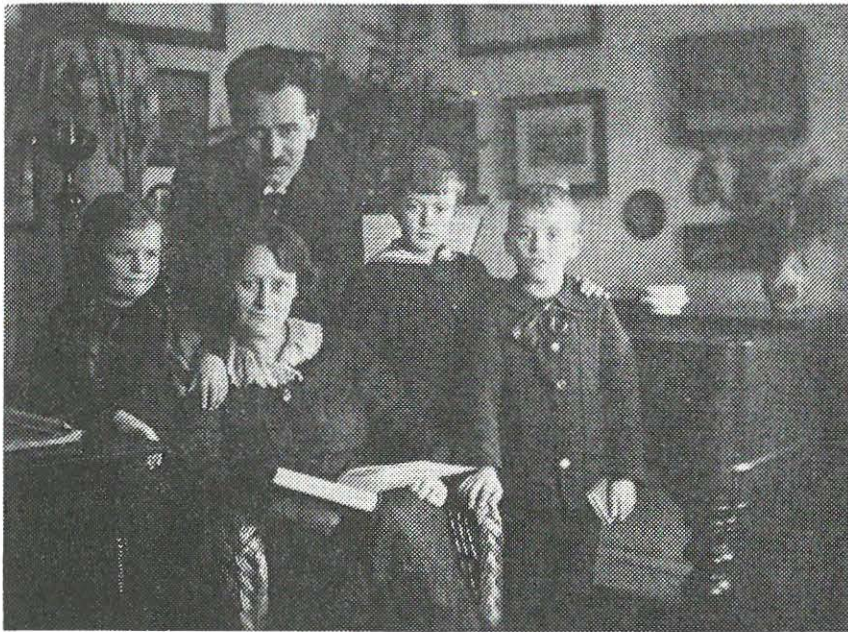
Mor kunne ikke have en bedre hjælp i huset, også i de lange perioder, hvor vi måtte undvære Far, end vor trofaste pige Kathrine. Hun var datter af en børnerig fiskerfamilie i byen, glad for at arbejde, glad for familien, økonomisk og alt andet godt. Hun var hos os fra sin konfirmation, til hun i 1922 giftede sig med skomager Thorkild Sørensen, der boede i den anden af byen. Mor bandt hendes brudekrans, og hun blev hos os den halve dag i endnu fire år. Endnu bor Kathrine i de samme to små stuer i huset Strandvejen 35, hvor hun dengang flyttede ind. Endnu serverer Kathrine maden, som »min frue lærte mig«, på det stel »blå Olga« hun fik af os i bryllupsgave, og hun taler om sine ungdomsår hos os på Møllevejen som var det i går. Til Kathrine kunne Mor trygt overlade hus og børn, og Vagn kunne betro hende at fodre dyrene, selv om hun var bange for sølvfasanen, gedebukken og mus. Jeg husker hende formane Vagn: »Du kommer ik' i Himlen bette Vagn, hvis du ikke lystre, hva' jeg siger te' dig«. »Er der heste i Himlen Kathrine?« »Nej da, bette Vagn«. »Er der hunde i Himlen Kathrine?« »Nej da, bette Vagn«. »Ja, så vil jeg heller ikke derop og trave!«.

Egentlig holdt Kathrine vist meget af Mogens. Han var så fuld af sjov og narrestreger, som hun kluklo ad. Vaskedagen i damp og vandpjask i bryggerset nød hun – nok mer end Mor. Far vidste, det var strengt arbejde; han havde altid en blomst med hjem til Mor på storvaskedage, når han altså var hjemme. »Vi har den hvideste vask på hele Møllevejen,« konstaterede Kathrine tilfreds, når tøjet blafrede derude i blæsten på gårdspladsen. Kun een gang blev hun rigtig vred på os og gik ind i Mors og Fars soveværelse midt om natten og sagde op! Hun havde om for-

middagen stået på køkkenbordet med skørterne samlet om sig, mens hun råbte på hjælp. »En mus, en mus. Den er i gardinet. Tag den, tag den børn. Den gør ikke noget!« Vagn fangede den. Han fodrede den på sit værelse og puttede den i en stor tændstikæske om aftenen. Da Kathrine ville tænde lys at gå i seng ved og åbnede for tændstikæsken på kommoden, sprang musen ud. Vi vidste ikke, hun og Far kunne skælde så meget ud midt om natten!

Trods den skrappe rationering blev vi mætte hver dag. Vagn leverede gedemælk og æg, haven grøntsager. Smør smagte vi som smagsbidder af Mors brød. Far insisterede på, at smørrationen var til Mor, margarinen til os andre. Kød ville i hvert fald vi børn langt hellere undvære end stå i de lange køer hos slagteren, når man kunne få »billige ben« eller andre ulækre sager. I et af krigstidsbrevene til Far i 1916 fortæller Mor om »en udflugt, vi har haft til konditorens have, hvor vi fortalte historier og konsumrede 15 konditorkager, og bagefter gik vi ned til havnen og slog smut og så alverdens herligheder. Det var et løfte fra mæslingetiden, og jeg håber, du fatter, hvad det var for en vidunderlig dag!« Næ, vi manglede skam ikke noget. Jeg husker en kammeratbemærkning ved en børnefødselsdag: »I er i hvert fald ikke forkælede hjemme hos jer, for I får ikke ret meget«. Jeg var bare forbayset. Hun vidste jo ikke, hvad hun talte om. Der var ingen, der havde så sød en lillebitte dukkevogn som jeg med en lillebitte dukke i. Den var en fryd for mig, og den blev ikke mindre af, at de andres dukkevogne var større!

Det var Mor, der holdt huset vedlige med maling, friskede køkkenets og børneværelsets farver op og skabte nyt af gammelt bl. a. ved at give gardiner, møbelbetræk og gammelt tøj et farvebad. – Det var altid spændende, om farven blev rigtig og tøjet uskjoldet. – Min første teateroplevelse var »Elverhøj« spillet på byens primitive teaterscene. Jeg husker, jeg syntes aftenens to hovedpersoner var lige

Familien Fenger
i dagligstuen
på Møllevej
i året 1916.

fine: Agnete i Elverhøj og jeg selv i min omsyede strikkede dragt, farvet kongerød til festaftenen.

I de lange vinteraftner, når hjørnelampen var tændt, og vi børn lå på det tykke røde gulvtæppe eller i vor hule under Hornungklaveret fra Bilring, og Far og Mor sad i oldemors sofa, blev der læst højt og fortalt historier. Jeg har aldrig senere kunnet læse H. C. Andersen eller Selma Lagerlöf uden at høre Mors stemme. Når det var Far, der læste højt, og Mor sad med stoppe- eller strikketøjet, måtte vi have noget i hænderne at pusle med, for Fars øjne var helt fæstnet til bogen. Han læste lidt famlende og langsomt »Nyd jeres Far, børn, og hør godt efter, så er der noget morsomt«, sagde Mor, når vi sommetider før oplæsningen bad: »Vil du ikke godt læse i aften, Mor?« Vi kendte jo intet til Fars kamp for at komme så vidt, at han engang kunne læse højt i sit eget hjem for hustru og børn.

Ved sengetid klædte vi os af ved døgnbrænderen i dagligstuen, lagde tøjet der på tørvekassen til luning og løb så op i de iskolde soveværelser med varme uldtæpper omkring os. Der fortsatte vi selv historierne, men vi

måtte jo ikke snyde Vorherre, så i hvert fald jeg skiftede mellem en lang bøn og en kort salme og en kort bøn og en lang salme, før jeg kunne nyde det meget morsommere: at lytte til Vagn eller selv ligge og digte historier.

Decembers mørketid husker jeg som en hel række lys uden dato og årstal. Først duften af sæbevand og fernis, så duften af bagværk. Mor lavede en stor klump billig dej, børne-dejen, til os, og så bagte vi for egen mund og til hver sin kagedåse med navn på. Mors kagedåser blev lukket med klæbebånd og gemt til juleaften.

Konfektaftner fulgte derefter. Vi trillede pebermyntekugler, overtrak figner, og Vagn genskabte alle sin dyr i den hjemmelavede marcipanmasse. Han var også den eneste, der kunne forme en vellignende gris til mandelgave og lave de kønneste tegninger på julekurve og kræmmerhuse til juletræet. Alle de hjemmelavede julegaver (vi savede med løvsave, vævede med perler, flettede med peddigrør o.m.a.) skulle pakkes ind og forsynes med et rim, hvis vi kunne finde på det. De voksne kunne altid, og rimene kvikkede op på »de bløde pakker«. Mormor kunne

bruge det samme rim til sine strømpe-gaver flere år i træk: »Der mangler lidt i hæl og tå, men det kan mormor sagtens nå!« Og det har mormor jo så nok nået i feriens løb. Den varede jo til Helligtrekonger.

Far og Mor fik altid bladet Juleroser af bedsteforældrene med en tilbagevendende dikation:

»Edele og Evald blandt roser bor. Lykkens
rosen er røde.

Lad disse roser fra Far og Mor på
savnet af sommerens roser bøde«.

Der var altid bøger til børnene og hvert år en rigtig legetøjs gave. Et år havde Far lavet et Danmarkskort som terningspil og afmærket vore feriesteder. Et dukketeater, et lille trykkeri og et mekanosæt gjorde også særlig lykke. I flere år hed min store gulkrøllede dukke, trods voksenprotest »Abildgrå«. Så må noget have dæmret for mig. Jeg døbt den om. Den kom til at hedde Gerda, fik sin egen seng ved siden af min og nyt tøj hvert år til jul. Kun een jul græd jeg af skuffelse over min gave. Jeg havde så brændende ønsket mig røde indesko med billeder på. Jeg fik dem, men de var for små og fandtes ikke i mit nummer! Men måske slap jeg for noget skrækkeligt. H. C. Andersen har jo fortalt historien om pigen med de røde sko!

Blev der råd til »et juletræ til loftet?« Vi blev holdt i spænding hvert år. Et par dage før juleaften var fløjddørene mellem spise- og dagligstuen bundet sammen med røde silkebånd, når vi kom fra skole. Så havde kun Mor og Far adgang til julestuen. En juleaften, da vi kom hjem fra kirke i snevejr, havde Vagn stillet sine træskostøvler i bryggerset. Da han ville tage dem med ind, mærkede han noget levende, varmt i den ene støvle: en rødkælk. Den fik lov at flyve ind til juletræet og have det for sig selv, med pebenødder i alle kurvene, til vi flere timer senere lukkede et vindue til haven på klem, før vi tændte lysene på træet.

I alle krigsvintre fik vi en mægtig kasse med

frugt og slagtemad fra farbroder Poul på Korinth Landbrugsskole i god tid før jul. Hvor var vi glade, når den var vel i hus, for vi var altid mange om julebordene, og julen sluttede først med mormors fødselsdag, Helligtrekongersdag. Julemiddagen var risengrød med sødt øl, kanel, smørklat og mandel. Derefter forloren and (en mørbrad- eller farsret med æbler og svedsker), rødkål og sukkerbrunede kartofler. Mens der blev taget af bordet, smuttede Mor og Far ind i julestuen. Mormor samlede os om sin stol og fortalte om »de gamle dage«, til vi hørte Mor spille, og Far lukkede fløjddørene op. Så gik vi rundt om træet og sang. Senere sad vi børn ved træets fod, mens Far læste juleevangeliet i skæret af feststagerne på klaveret. Vi skiftedes til at hente en pakke under træet og læse versene op. Når alle havde fået, var der frit slag til julekonfekten i træets kurve og til Mors bagværk, som de voksne fik kaffe og gode cigarer til. Vi legede lige så længe, vi orkede, faldt oftest i søvn i en krog eller på sofaen og blev båret op med det legetøj, vi havde om os. »Julemorgen er mit Himmerig«. Det var en forståelig salme! Når vi kom ned julemorgen, var stjerne ryddelige, der var varme i døgnbrænderen og jul over det hele. De voksne sov vist længe. Jeg husker i hvert fald ikke deres nærvær eller bordfællesskab før til julefrokosten.

Der var naturligvis »foreningsjuletræer« i byen, men Far afskyede »juleforfladigelse« og tog os nødig med til forlystelser, han ikke selv brød sig om. Engang fik han en håndfuld fribilletter til Cirkus Miehe, der jo havde hjemsted i Thy. Far var nærmest henrykt, da Vagn midt under et af klownenumrene sagde: »Nu går jeg hjem. Jeg vil ikke se på sådan noget skidt!«

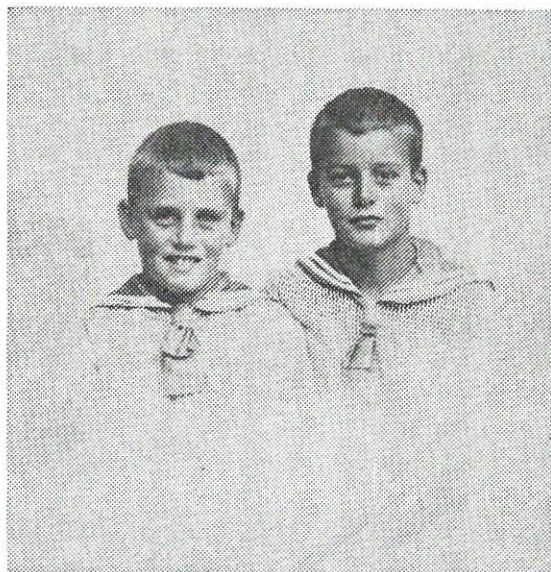
Far og Mor var i Musikforeningen og Foredragsforeningen. Derfra husker jeg især mine grønlandsbejstrede brøders interesse for Peter Freuchen, og min egen betagelse af den lille ivrige Aage Meyer-Benedictsen, der gjorde Armenien og Karen Jeppes indsats

betydningsfuld for os. Senere hørte vi også den provokerende fru Thit Jensen fra talerstolen. Hun var, også bogstaveligt, en farverig personlighed både på en talerstol, og når vi mødte hende privat i Hurup, hvor hun ofte boede på apoteket hos sin søster. Fru Thit bandede Far over: Fy for pokker!

Dansk Kvindesamfund kom os også ved. Mor var medlem. Fru Gyrithe Lemche og andre foregangskvinder blev indbudt, når de kom så langt mod nord, og morsomt var det, at Mor og fru dyrlæge Müller spillede Gustav Wieds Skærmysler til en af Dansk Kvindesamfunds fester. Mogens og jeg kunne stykket udenad og spillede tante Et og tante To for os selv. På festaftenen vandt min spilleglade bror en hovedgevinst i tombolaen. Den blev udtrukket kl. tolv. Midnatssøvning og forventningsfuld stod han på scenen, da klokken slog. Hans gevinst var : en frisertrøje – ikke den kurvestol, der havde holdt hans begejtring vågen hele aftenen. Skuffelsen måtte Mor hjælpe ham over. Hun havde sådan brug for en frisertrøje og købte den af ham.

Slap vi for sygdom hjemme? Nej. »Kvinden har sin soldatertid, mens børnene er små,« sagde Mor. Hun må have haft mange vågenætter i de år. Jernbanelægen var vi ikke trygge ved. Det skete, han mødte beruset og faldt i søvn på sengekanten. Hårdt ramt blev vi først i det tidlige forår 1919, hvor jeg fik så heftige og langvarige anfald af den spanske syge, at ingen vovede at tro, jeg kom over det. Mor blev samtidig indlagt på sygehuset. Da var vor bedste sygehjælper en trafikelev, der boede hos os det år. Musæus hed han, og han havde håndelag for sygepleje og vågede skiftevis med Far i mange nætter. Musæus forblev en nær ven af Mor og Far hele livet. I sine breve kalder han dem: mine kære plejeforældre.

I sin rekonvalescenstid fik Mor en sort plydskåbe, købt for 375 kr. i Thisted's Magasin du Nord, og, som jeg kan se af regningen, betalt med 100 kr. kontant og resten over fire

Vagn og Mogens Fenger, 1918.

måneder. Hvor var vi stolte af Mor i den kåbe. Hun havde sådan en smuk, harmonisk gang. Jeg kunne lide at gå bag efter hende, når hun i sin kåbe gik op ad Møllevejen. Den forblev Mors kåbe i 25 år. I en af de strenge krigsvintre 1940–45 syede Mor den om til mig, og da jeg en barsk vinterdag i juleferien sejlede over Store Bælt, smilede jeg til mange andre unge piger, der holdt varmen i sorte, omsyede plydskåber med aldersgrønt skær. Det var kåber med hold i.

Familiens gårde på Fyn: Tommerupgård, Lavindsgård og Korinth Landbrugsskole samt fædrengården Bilring stod åbne for os i mange ferier, og vi rejste trygt og langt på vore fripas med DSB. Før skolealderen rejste vi mest samlede, senere måtte vi skiftes, for der var jo så meget, der bandt os hjemme om sommeren: dyrene, haven, egne sommergæster og livet med dem ved hav og fjord. Vagn var den første af os, der tjente til en cykel. Derefter strejfede han og hans ven August langt omkring i Thy, navnlig i det nuværende vildtreservat omkring Hanstholm og Klitmøller. Så kom han hjem med forunderlige beretninger om sine venner blandt fiskere, plantører og fyrmestre og med sine dyreagttagelser. En dag

cyklede han de ti kilometer hjem fra Vildsund for at hente Far, så han også kunne opleve en lækatfamilie ved et stendige dér.

Helt overvældende var det, at Mor i sommeren 1920 »fik fri« i flere uger til en vandretur uden fast adresse sammen med sin veninde, Asta Fenger fra Korinth. De to unge fruer trængte til en tid uden børn og pligter. Der gik ry af den vandreturs vidunderlighed. De havde valgt Viborg-Støvring-Mariagerengen, hvor de kunne se ind til slægt og venner undervejs. Henrik og Ellen Hauch var kommet til Asmildkloster ved Viborg, og pastor Henrik Hauch til Spentrup præstegård.

Fripassene gav Mor og Far mulighed for små svipture sammen efter Mors »syv års værnepligt«. Så kom de hjem og fortalte om København, Det kongelige Teater og hvad de der havde hørt og set. Tit havde de et eller flere børn af venner med tilbage, børn, der trængte til en sommer i vores Slaraffenland. Københavnerblegsot kureredes i Thy. – Ikke alle havde det blik for herlighederne på Møllevejen 96, som vi selv. Byens gamle læge, dr. Tolderlund, der kom forbi haven og så de mange ferie børn på græsplænen og bordet dækket i det fri til 12–14 personer, sagde til Mor ved lågen: »Synes De, det er morsomt, fru Fenger?«

»Ja«.

»Ja, det synes jeg sgu itte. Det er jo ligesom med græshopperne! Når de er rejst, er alting ædt!«

Skønt Mor var sig bevidst, at ingen af hendes børn var sangere, faldt det ikke os selv ind. Mor spillede meget, og vi jublede med på et utal af sange fra Fars soldatersangbog og Danmarks Melodier. Mogens sang med særlig fryd: I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme, der har jeg rod. »H. C. Andersen har nok også haft rod på sit værelse«, konstaterede han tilfreds. Min sangglæde fik sit knæk, da jeg kom i 2. klasse, hvor vi ikke mere var under en småbørnslærers beskyttelse, men

stod opmarcherede klassevis på gangen i Thisted Borgerskole til den fælles morgensang. Den første dag sang jeg med, så højt jeg kunne: I Østen stiger Solen op. . . Den kendte jeg. Men da vi kom ind i klassen alle 36, sagde frøkenen til mig: »Hvad hedder du? Du synger så forfærdeligt, at du ikke må synge med mer«. Det tog pippet fra mig!

Skolegården var delt i to afdelinger ved et sortmalet stakit, en gård for »friskoleungerne« og en for os! I min erindring faldt det sorte plankeværk ved Genforeningen, men måske husker jeg forkert. Genforeningsfesten er mit højtideligste indtryk fra hele borgerskoletiden. Vi fik, som alle danske skolebørn, udleveret et sang- og billedhæfte med landkort, hvorpå de tre zoner var indtegnet, og vi fik et dannebrogflag. Min strenge klasselærerinde viste sig at være en brændende sjæl, der fortalte hjemstavns historie, hun var fra Visby ved Møgeltønder, og sang for på fædrelandsangene ved det store fællesmøde i skolegården.

Der kom danseskole til byen. Mogens og jeg fik spartasko og mødte forventningsfulde med alle kammeraterne på Hotel Royal. Jeg kom til at neje så klodset for lærerinden ved den første præsentation i salen, at jeg blev sat til at neje for mit eget spejlbillede, med ryggen mod de dansende, hele den første undervisningstime. Ved afdansningsballet græd den dreng, der blev kommanderet til at bringe mig frelst gennem opvisningen. Han elskede Helene og havde købt en sølvring til hende. Tårer og spildte penge. Senere, da Mogens og hans venner kom i konfirmationsalderen, blev jeg glad for at danse, for da var der een, der gerne ville danse med mig.

I sommeren 1922 fik Mogens og jeg vore første fripas til en stor fællestur Danmark rundt, d. v. s. hvor familie ville tage imod os. Med glubende appetit oplevede vi København: Tivoli, museer, slotte, Vagtparaden, Gefion-

springvandet, Langelinie, Thorvaldsens Kristus og Thorvaldsens møntsamling. »Al verdens herlighed« som vi kendte dem fra forældres og gæsters beretninger.

Samme oplevelseslyst havde Mogens året efter, da han med en kammerat cyklede Jylland rundt.

Samme år fik jeg lov at rejse alene til København på mit fripas. Jeg gjorde ikke rede for mit egentlige ærinde på forhånd. Jeg ville indmelde mig på Frøbelseminariet hos søstrene Anna og Bertha Wulff på Christianshavn. Jeg havde læst en lille bog, Agnete, breve fra en ung pige til hendes hjem, mens hun fik sin uddannelse på Frøbelseminariet. Det var sådan en uddannelse og sådan en gerning, jeg ville have. Uanmeldt ringede jeg på en formiddag i søstrene Wulffs hjem. Lykkeligvis tog de mig alvorligt, som jeg stod der iført min påskestads fra Thy, drengenes omsyede matrostøj og de hjemmeforsålede sko. Nye var dog hårbåndene i de lange fletninger. Jeg blev budt ind, og vi drøftede sagen.

De måtte bedrøve mig med, at optagelsesalderen var sat op til 21 år, hvad der for mig var uoverskueligt langt ude i fremtiden. De tilrådede, at jeg tog realeksamen, lærte husgerning et årstid og så blev enten sygeplejerske eller lærerinde, noget, jeg altsammen kunne nå, før jeg gik ind til uddannelsen hos dem og det krævende socialarbejde, den kunne føre til. Dermed afstak de faktisk min uddannelsesbane.

Hjemme blev Mor og Far forbavsede, da jeg fortalte, at nu havde jeg planerne for min livsgerning klar. »Hvordan var der hos frøknerne Wulff?« spurgte Mor. »Der var så rart. De havde sorte kjoler med høj hals og små kniplinger, og de sad i gyngestole, mens de forklarede mig det hele. Der lugtede nærmest af Frelsens Hær i stuen. Jeg kunne vældig godt lide at være der«.

Siden da har jeg følt mig i stor gæld til søstrene Wulff. Bertha Wulff, min ældste ven, døde i september 1975, 97 år gammel. Til hun

Rigmor Fenger, fotograferet i 1918.

var omkring 90 år, kom hun jævnligt på besøg og var en inspiration for os på småbørns-skolen og seminariet i Vejle, mens jeg havde min gerning der.

Et nyt feriehjem var blevet åbnet for os under krigen: Doktorgården i Hurup. Vores moster Dagny blev i 1915 i Thisted Kirke viet til læge Henrik Kjær, der havde en omfattende praksis i Thy. Fra den lille fest hos os drog de to på bryllupsrejse i onkel Henriks høje to-personers Ford, et da sjældent køretøj, som skræmte både folk og fæ på landevejene.

Som barn og ung pige havde moster Dagny været en huslig dygtighed i sit hjem på Hurup station, men det var med hendes som med Mors arbejde der: det var uegennyttigt og brødløst.

Som 89-årig sagde moster Dagny til mig: »Det er din Mor, jeg kan takke for, at jeg kom hjemmefra og fik betroede huslige stillinger. For da hun så, at jeg også tog natte-timer til hjælp og gjorde ventesalen ren for

at tjene de penge til Far, blev det hende for groft. Jeg finder mig ikke i, at min søster går her og slider på den måde. Hun skal have sin ungdom og sin uddannelse som alle andre', sagde Edele til Far, efter at hun selv var blevet gift og kommet hjemmefra. Og det blev, som Edele sagde. Far havde respekt for hende«.

Nu fik moster Dagny et dejligt hjem og en stor virkekreds i doktorgården. Samtidig lukkedes det hjem op for hele familien. Der var meget at opleve for os børn: vi rejste til Hurrup for at høre radio, sad med hovedtelefonen på og opfangede kaldesignaler fra skibe i Vesterhavet! I konsultationen var der et røntgenapparat. Der kunne man se skygebilleder af mennesker indvendig. Og så måtte vi lave hestestalden om, helt som vi ville, til »Børnes Hus«, hvor vi alene bestemte.

Moster Dagny fik en rummelig bil, så hun kunne køre sine gæster til havet, når det var badevejr. Mogens og jeg troppede bogstavelig talt op i doktorgården og på stationen med vore spejderkammerater og tog ture ud derfra. De invitationer kunne kammeraterne li'. Sikken en moster og sikke et par bedsteforældre – og sikke æbleskiver, de kunne bage!

Vagn var blevet konfirmeret som 14-årig, efteråret 1922. »På sin stille, rolige måde var Vagn glad og festlig stemt. Hans store længsel er at komme ud og prøve kræfter ved landbruget. Han har et sundt og roligt omdømme og giver os mange smukke beviser på sit hjertelag, så vi føler os trygge for hans udvikling, selv om vi havde ønsket ham større skolebaggrund, inden han skal ud 'i tjeneste hos skikkelige folk', som Grundtvig råder ungdom til i den alder«. Sådan skriver Far i et af sine julebreve 1922. Vagn havde i sin sommerferie trænet som arbejdsdreng i mark og stald på Bilring. Der havde farbroder Peter set ham i arbejde og tilbudt ham at blive landvæsenlev på Tommerupgård hos sig fra april 1923, når han havde sluttet sin Thisted-skolegang med mellemskoleeksamen. I samråd med Mor og Far sagde han ja til et års fæstemål. Vi fulgte

Vagn til banegården alle fire. Mor gik så langsomt hjem. Vi stod stille flere gange på vejen og hørte togets fløjten på dets første strækning. »Så fløj min første fugl af reden. Jeg føler mig træt og lidt bedrøvet«, sagde Mor. Jeg var også bedrøvet. Det bedste ved min skolegang var at følges med Vagn til real-skolen, over dyrskuepladsen og gennem plantagen. Han viste mig planter og fugle. Vindroslens puslen i løvet har jeg aldrig glemt. Navnet var så dejligt. Tit blev tiden borte for os, vi kom for sent og måtte tage de ubehageligheder, der fulgte med.

Det første elevår på Tommerupgård blev strengt for Vagn. Farbroder Peters arbejdsrytme var hurtig. »Hugget sukker i kaffen, tak, ikke til mig. Tidsspilde. Det er for længe om at smelte,« var karakteristisk for hans eget tempo. Ved bordet fik farbroder først, eleven sidst. Det var svært at nå at blive mæt. Mor rådede bod på sult og lækkersult med sine madpakker og lunede sengen ved at sende et varmt uldtæppe, men tonen på karlekammeret kunne hun jo intet gøre ved.

Som arbejdsdreng anden års elev kom Vagn i april 1924 til den store gård i Thustrup nær Skørping, hos proprietær Hjorts. Et lyst år. Der besøgte jeg ham, det vil sige, jeg boede i Skørping, hvor onkel Hjalmar nu var trafikassistent, men blev vækket af Vagn pinsemorgen ved tretiden, og vi gik sammen gennem Rold skov til Blåkilde for at opleve kilden og fuglens opvågning. Vi fortsatte til Top-Karens lille hus i Ræbild Bakker. Der gav Vagn morgenkaffe. (Turen står så indprentet i mit sind, at det blev den, jeg fortalte om, da jeg en dag som nyansat seminarielærerinde ved Odense Seminarium i 1950 blev bedt om at fortælle for den samlede elevflok ved skolens ugentlige fællestime. »Der bestod De den pædagogiske prøve her i huset,« sagde forstanderen efter timen!

I april 1925 begyndte Vagn sit tredie landmandsår som karl på Dover Vestergård i Thy hos flinke folk, hvor han særlig fik at gøre

med sine yndlingsdyr hestene. Om dem fortalte han meget, om alt det hans spand heste kunne udrette med det gode. Bedstefar var året før faldet for aldersgrænsen som stationsforstander, og han og mormor havde fået sig et rummeligt hus som pensionister i Boddum ved Doverodde – ikke langt fra Dover Vestergård. Og fra Dover Vestergård hjem til Thisted var der kun godt 30 km, let at nå på cykel. Pludselig kunne Vagn stå derhjemme som »i gamle dage« og være sammen med os og kammeraterne. Vagns veninde fra skoletiden syntes jeg var den sødeste og smukkeste pige i byen. Vagn havde store planer den sommer, og Far hjalp ham troligt. De korresponderede med Fars søster og svoger, Else og Holger Voetmann, Askov, Minnesota, om udvandringmulighederne for en ung landmand, og Vagn tog imod Voetmanns tilbud om at begynde hos ham tidligt i 1926, så snart han havde visum og øvrige forhold i orden. Mor syede hans arbejdstøj, selv ridebukser klarede hun, og han anskaffede sig en fåreskindspels.

Søndag den 12. december kom han hjem. Hvorfor mon jeg netop husker det besøg så godt? Han skulle ordne sine julegaver og, som en overraskelse, gik han til fotografen for at kunne give Mor og Far sit billede i julegave. Jeg ser ham for mig: lænet op mod fløj-døren mellem stuerne, mens han fortalte: »... Jeg bliver ikke længe borte, Mor. Til jeres sølvbryllup kommer jeg hjem, og hvis Far til den tid skal have sin station, køber jeg huset her. Det vil vi i hvert fald bevare i familien.«

Jeg var så lykkelig den aften, at jeg gav ham et godnatkys, hvad vi søskende ellers ikke plejede. Jeg puttede også et æble i hans frakkelomme, da jeg gik forbi den ude i entreen.

Vi forberedte en festlig jul. Hele familien ville samles hos os, og onkel Knud ville deklarerer sin forlovelse. Huset duftede af gran, kogekunst og bagværk. Gæstesengene var redt, og vi havde lånt ekstra gæsteværelser i dyr-

lægegården. Den 20. december efter mørkets frembrud sad vi i børneværelset og spiste til aften. Vi talte om Vagn, der nok også sad lunt inden døre i den bidende snestorm. Vi hørte trin og stemmer udenfor.

Der gik et koldt sus gennem huset, da yderdøren blev åbnet. Bedstefar, mormor, moster Dagny og onkel Henrik stod derude. »Jamen kære, velkommen så tidlig!« var Mors udbrud. Så en anelse og et fortvivlet: »Hvad er der sket? Hvor er VAGN? Å nej, Vagn er ikke død?« »Lille Edele, Vagn er druknet, faldet gennem isen på fjorden i dag!« Bedstefar kæmpede med sin stemme. Far stod bag Mor. Han omfavnede hende. Der hørtes kun stille hulken i entreen. Far foldede sine hænder om Mors og sagde brudt: »Min lille pige. Herren gav, Herren tog, Herrens navn være lovet.«

I mørke og snestorm kørte Mogens med tilbage til Doverodde for fra daggyt at hjælpe med at søge efter sin broder. Vagn var gået over fjordisen som en genvej hjem. Ålestan-gerhullerne var ikke afmærkede, men dækket af tynd is og sne. Han faldt i en våge i sin tunge pels og med træskostøvler. I tre kvarter kæmpede han derude. Der kom fiskere på bredden, men hjælpen nåede ikke frem. Hans råb hørte de: »Stoltze er min bedstefar.« Derfor var de straks gået til Stoltze, da der blev mørkt og stille i vågen derude.

Tidligt næste morgen kom fru dyrlæge Müller ind i køkkenet. Hun omfavnede Mor: »Jeg ved det, jeg ved det, fru Fenger. Jeg drømte om Ingeborg i nat. Hun kom svømmende, og hun sagde: Jeg er her for at hente Vagn.« Mor og fru Müller græd i hinandens arme. Jeg lyttede. Der var trøst i drømmen. Et bud fra Ingeborg – hun, der selv var gået vejen gennem dødens porte.

Den 21. december havde snestormen lagt sig. Vagns legeme blev fundet uskadt. »De ringede solen ned, og hele aftenhimlen var rød, mens Vagn lå der på stranden, og mens vi bar ham på båren til bedstefars hus,« sagde Mogens senere. Hos mormor stod kisten. Hun

redte den seng til sit barnebarn. Så nåede vi andre frem, Mor, Far og jeg.

Næste morgen kørte vi fire i bil, efter den hvide kiste, hele vejen hjem til Thisted. Vi talte vist ikke sammen. Sneen og de mørke skikkelser, der stod stille i landsbyerne, mens døden kørte forbi, gik i eet med det ufattelige.

Hjemme var havegangens sider dækket af blomster. Hele den snebedækte græsplæne var eet blomstertæppe.

I to dage stod Vagns bære på verandaen. Hans grav blev kun et stenkast derfra. Den dumpe lyd af gravernes spader hørtes helt ind i stuerne. Jorden var frosset langt ned det år.

Juleaftensdag blev Vagn begravet.

Fra vore vinduer kunne vi julen igennem se gravens blomsterdække. Stenen, der senere blev rejst, fik vi af Vagns husbond. Den var fundet på den sidste mark, han havde pløjet.

Den jul sluttede barndommen.

Evald Fenger samlede anciennitet i Thisted og blev i 1930 stationsforstander i Hvidding syd for Ribe. Derefter var han forstander i Odde Sund Nord, en betydelig station, indtil færgefarten blev afløst af broen i 1938. Først på året i 1939 blev Evald Fenger stationsforstander i Ryomgård mellem Randers og Grenå, og her var han, indtil han tog sin afsked i 1948.

Et længe næret ønske om en udenlandstur kunne da gå i opfyldelse. Edele og Evald Fenger tog sammen med datteren Rigmor på tur til Sydafrika, hvor sønnen Mogens var ansat i Transvaal Steel Press Syndicate. Efter hjemkomsten boede de først i Strib, senere i Odense, hvor Rigmor Fenger var blevet ansat på seminariet.

Evald Fenger døde 7. april 1951. Edele Fenger kom til at bo i Vejle, da Rigmor Fenger blev forstander for Statsseminariet for Småbørnslærere i 1956. Som

en strålende værtinde for de mange gæster, der kom på seminariet, endte stationsforstanderdatteren fra Hurup sine dage.

Rigmor Fenger slutter sin gribende erindringsbog »Edele og Evald« 1-2 (Grevas Forlag) med disse linjer:

Sent i maj i 1963 kørte jeg den kendte vej til Thisted. Barndomshjemmet var forlængst lukket for os. På Vestre Kirkegård – lige over for det – havde jeg en barsk aprilsdag forladt en nytilkastet, blomsterdækket grav, Mors grav. Nu søgte jeg efter hjælp til at få den bragt i orden. Granitstenen, der var fundet på den sidste mark, min 17-årige broder Vagn engang havde pløjet, stod endnu i vor barndoms have, der nu var stenhuggerværksted. Tre navne var indhugget:

Vagn Fenger 1908-1925

Evald Fenger 1882-1951

Edele Fenger 1882-1963

Netop den majdag i Store Bededagsferien var der ingen hjælp at få til kirkegårdsarbejde. Vor trofaste Kathrine kom til sidst i tanke om en gartner på Margretevej nær kirkegården. Han ville måske hjælpe. Jeg fandt hans hus og fremførte mit ærinde i hans stue. Han blev bevæget: »Fengers gravsted? Jeg går med det samme. Du kan selv vælge planter ud. Graven skal være i orden, inden du skal rejse i morgen. Jeg skal hente stenen fra værkstedet og få den på plads. Kan du ikke kende mig? Jeg er jo gartnerens August. Jeg var ven med Vagn. Jeg har fået meget smørrebrød på hokassen i køkkenet hos din mor, når jeg skulle til og fra arbejde i gartneriet.« Nu ledte han efter ordene: ». . . Jo, dine forældre! Der går sagn om de mennesker.«

Fortsat fra i fjor:

På flugt for sandet

En fortælling fra sandflugtens tid i Thy, 4. afsnit

Af Mette Fastrup

I strandkanten ved Vildsund døde Stille Bedste. Hun blev sejlet over sundet og begravet på Sundby kirkegård. Hendes unge sønndatter Kristine havde nu sammen med sin trolovede Keld lang vej for sig, før de nede i Midtjylland kunne slutte sig til den ventende familie – som de selv flygtninge for sandflugten i Thy.

Stille Bedste er ude af sagaen. Og dog.

Da første afsnit om hendes skæbne var blevet skrevet her på denne egn, hvor hendes livslange venten på »den fremmede« afsluttedes med den endelige beslutning om at lade sig bøje for sandflugtens pres, at forlade hus og hjem, at forlade de sanddækkede grave med mand og børn, da var det, hun kom tilbage en nat.

Der lød trin ude på gangen, lette trin ved sovekammerdøren. Det var ganske tydeligt. Nogen færdedes her et par meter fra vore senge. Det var uomtvisteligt, men ikke uro-vækkende.

Efter nogen tids forløb, mens skridtene stadig lød, måtte jeg op for at se til drengen. Han sov trygt, så ham kunne det ikke være. Skridtene var forsvundet ind i stuen, og den var ligeså mennesketom som husets øvrige rum.

Det var mærkeligt. Dørene var låsede. Alt åndede fred. Men nogen havde gæstet os, nogen der færdedes hjemmevant uden forsøg på at dølge sine fjed.

Hvem kunne det være? Hvad var det for en mystik, der omgav vort lille sovende hjem, uden på nogen måde at virke skræmmende?

Stille Bedste.

Selvfølgelig!

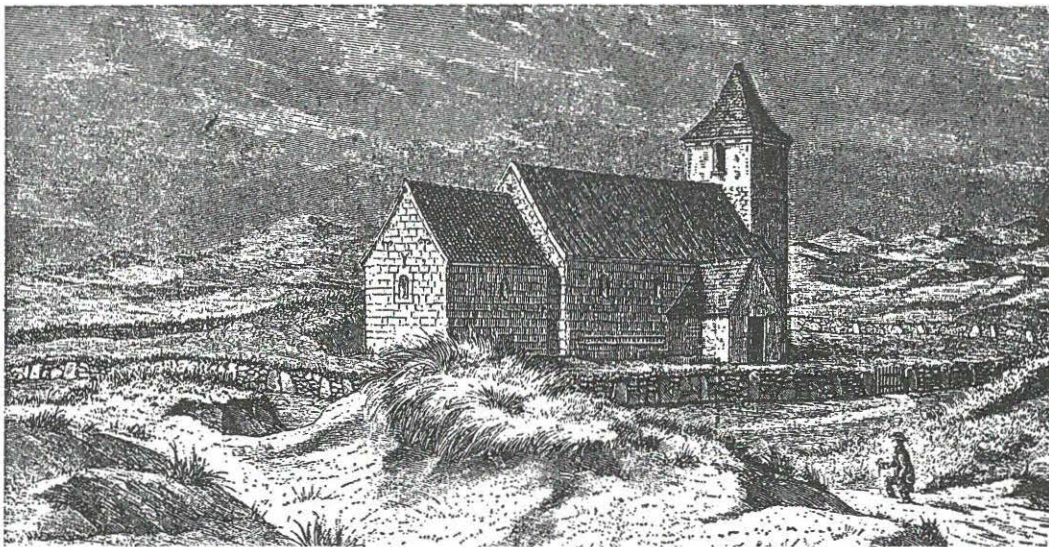
Vi er ikke de første, der har haft oplevelser af denne art. Mange kan berette om møde med mennesker, forlængst afdøde, der har vist sig på stedet, hvor de har haft deres liv. Af nogle har der kunnet gives livagtige beskrivelser, andre har kun efterladt sig lyde.

Vi ved, at Stille Bedste besøgte os den nat, kaldt frem af de nutidige tanker, der søgte at levendegøre hende som tænkende og følende menneske i en tid, da netop denne del af Thy måtte vende ryggen til sandflugtens katastrofe, da mennesker måtte bøje nakken og simpelthen flygte.

Det er længe siden. Et par hundrede år.

Jeg har prøvet at regne efter. Med lidt lykke og lidt held kunne Stille Bedste have været min tip-tip-tip-oldemor, Kristine min tip-oldemor. Længere er det ikke siden, store dele af Thy lå hen som en sandørken.

Da jeg denne morgen satte papiret i skrivemaskinen, blev solen ringet op fra Tved kirke. Samme klokke, ydmyg, men bestemt i målet, lød for Stille Bedste, da hun begravede sine døde, og da hun sammen med Kristine overvintrede i den lille ejendom, som inden for-

Tved Kirke, tegnet 1875 af professor J. Magnus-Pedersen.

året var forvandlet til en underjordisk hule. Samme klokke bevarede sin stemme gennem reformationen og gennem sandflugten. Om en snes år har den lydt over sit lille sogn i et halvt årtusind.

For Keld og Kristine blev turen ned gennem Jylland lang og besværlig. Meget af vejen måtte de gå, fordi den ene hest begyndte at trække på et forben. Hele dage måtte de holde stille for at give øget mulighed for at komme til kræfter. Det satte ind med varme, og mange nætter kunne Keld og Kristine overnatte ude, lunet i bevidstheden om, at de var hinanden nær og skulle følges videre frem. Stille Bedstes »sengetøj« gjorde god fyldest. Halmlejet blev redt delvis inde under vognen, så en pludselig byge kunne gøre mindst mulig skade. Hestene græssede, og katten vendte sine øretragte mod nattens lyde i de fremmede, skiftende landskaber.

Sløjere og sløjere var hesten blevet. De sidste dage havde Keld måttet føre den ved bidselet, for overhovedet at få den fremad. Lysten til føde havde forladt den. En morgen lå den udstrakt i græsset med fugtperler i sin

brune pels. Det støvregnede i dens blinde, bristede øje.

Der var langt til folk. Keld måtte efterlade Kristine og katten ved vognlæsset i udkanten af en hedestrækning, da han på den raske hest red afsted for at finde en udvej.

Ved aftenstid kom han tilbage med en ung hest. Lidt for ung var den og ikke vant til at gøre gavn foran en vogn. Kristine stod med hænderne knuget under forklædet, mens Keld spændte for. De måtte vinde et stykke vej længere frem inden natten, og nu skulle de en ekstra omvej for at aflevere betalingen for den nye hest. Kelds beholdning i pengepungen gjorde det ikke. Stille Bedstes klæder og alle strikkestrømperne fra den sidste lange vinter derhjemme i Thy måtte med i handelen. Det gik langsomt for Kristine, da hun pakkede de uldgrå strømper ud af knytteklædet. Stille Bedstes tøj lagde hun hurtigt fra sig på bordet i det fremmede køkken. Kristine nåede at se et forventningsfuldt glimt i øjnene på den unge kone ved komfuret. Jo, hun kunne blive pæn i det, Stille Bedste havde båret. Her var der ikke for meget at rutte med.

Den unge hest for vognen lod sig tæmme af sin makkers besindighed. Den rimmede

mod stalden, da de kørte ud ad gårdsledet. Der svaredes derinde fra. Så lagde den unge hest sig i selen. Det gik godt fremad. Keld og Kristine vovede at sætte sig op.

Nu skulle det nok gå.

Det gik også, men det gik langsomt. Af og til måtte Keld og Kristine stoppe og gøre en dags arbejde for at tjene til proviant. Det kneb med seletøjet, og to hjul måtte fornyes, før de en sen eftermiddag i høstens tid rullede over den bakkekam, der havde spærret for udsynet mod søen, hvor de to gårde lå, Kelds inde i en vig, Kristines forældres ude på et næs.

Kristine så forældrene og broderen på høstarbejde derovre, desuden en skikkelse mere. Så så hun dem rette sig, smide det, de stod med i hænderne og sætte i løb ind mod vigen. Kristine sprang af vognen, løb med de lange skørter i taktfaste smeld om benene. Nogle minutter efter stod en lille flok mennesker, hivende efter vejret i søkanten og knugende hinandens hænder. Faderen nåede sidst frem. Lidt på afstand stod en lille pukkelrygget mand, som Kristine ikke kendte.

Keld kørte ind i den gård, han det sidste par år havde kaldt sin, og begyndte at spænde sine trætte heste fra. Den fremmede kom stille hen og kiggede op i vognen. Han stod lidt tavs og gik så ud til ageren på næsset, for at samle leen og andet sammen, der hastigt var sluppet, da vognen var kommet til syne på bakkekammen derovre nord for søen.

Det blev ikke til mere høstarbejde den dag.

Glæde og vemod.

Stille Bedste var ikke med. Hver detalje måtte fortælles. Kristine kom frem med almanakken fra den lange vinter, hun fortalte og fortalte og nåede knap at opfatte, at den våning, de sad i, nærmest var at ligne ved et udhus. Der var ingen velstand her, men forældrene var fortrøstningsfulde. Vel var det nogle sandede agre, man havde med at gøre,

men man vidste så nogenlunde, hvor man havde sandet. Og her var kær og gode søkanter til græsning. I morgen skulle Keld og Kristine med ud og se kreaturerne.

Tænk, at man sådan bare kunne have dyrene gående. De gik her, da man kom, som om de ventede på mennesker. Ingen havde med bestemthed kunnet fortælle, hvornår pesten havde raset, hvor længe huse og gårde havde stået tomme. Dyrene havde tilsyneladende klaret sig i det fri i flere år, hvide, afpillede skeletter vidnede om, at sygdom og vanheld havde krævet sit af de besætninger, som var blevet sluppet løs af feberhede hænder. Sø, å og lave strækninger havde hindret dyrene i at søge længere bort, og ingen havde forgrebet sig på dem. Man kom kun ugerne på denne egn, der viden om havde ry af at være pestbølgens arnested. Det var derfor til forældrenes store overraskelse, da den lille, pukkelryggede mand med det fremmedartede navn Hermann en forårsaften havde siddet ved vestgavlen af Kelds stuehus og set ud over søen. Blishøns og lappedykkere fyldte luften med deres forårslyde og udførte deres livsbekræftende ritualer til slægtens beståen. Sivene fra i fjor lå som en brunlig bræmme langs land, mens lysegrønne spidser af nye siv begyndte at bryde vandspejlet.

Kristines far havde nikket et velkommen til den fremmede. Så havde også han sat sig ved gavlen. Det ville være godt at høre lidt nyt udefra, men den fremmede var ikke meget talende, mestrede kun gebrokkent det danske sprog. Han var nede sydfra, plejede at gå med studedrifter til Holsten. Nu ville han ikke gå mere, var blevet for gammel. Her var godt at være. Han så ud over søen og vendte sig så mod Søren:

– Kan I bruge mig til noget? Jeg kan godt lidt endnu!

De gik hjem og fik lidt til føden. Lidt festligt skulle det være. Der kom lys på bordet

og friskbagt brød. Dertil en pande abborrer, som Kristines lillebror havde lokket op af søen. Det var ikke meget nyt, familien fik ud af Hermann. At han var meget gammel, var de ikke i tvivl om. Og han så venlig ud. Søren fulgte ham ud til høet i fårehuset. Her insisterede han på at sove. Inde ville han ikke være. Det var for megen flothed i sommer-tiden. Som studedriver var han vant til at sove under åben himmel de fleste af årets måneder.

Hermann var i den tidlige morgen oppe med de andre og gik med i arbejdet, som havde han hele sit liv været medlem af familien. Drengen slog følge med den gamle, og det varede ikke mange dage, før Hermann havde afsløret usædvanlige evner til at omgås dyr. De halvvilde skabninger blev dysset til ro ved lyden af hans stemme. Efter få dages tilnærmelser kom Hermann dyrene så nær, at de kunne få et lille venskabeligt klap. Efter en måneds forløb havde Hermann og drengen hele flokken i hælene, når de gik deres runde blandt dyrene.

Det lysnede for nybyggerne på næsset. I den kommende vinter kunne man få køerne ind. Mælken kunne udnyttes, og når Keld kom tilbage med hestene, ville man kunne begynde at køre til købstaden for at handle. Den første vinter havde været streng. Da havde man overlevet takket være egne produkter og det forråd, Keld havde samlet til huse.

Drengen gik i en god skole hos Hermann, både praktisk og hvad lærdommen angik. Hermann vidste meget, og når de to var alene, fortalte han om alt det, han havde oplevet. Han kendte naturen, havde brugt sine sanser og draget erfaringer af det, han så. Drengen lyttede og lærte. Ved lavvande kunne man se de to skrive regnestykker og ord i søkantens riflede sandstrand.

Kun i en ganske bestemt situation havde Hermann vanskeligt ved at tæmme sit gemyt. Blev kreaturerne vilde og egenrådige, mens

drengen var i nærheden, sås en sær angst i Hermanns mørke øjne. Han sendte sine advarsler ud i luften med en stemme, som fik drengen til at stivne og øjeblikkelig adlyde den gamles anvisninger. Drengen var indstillet på at hjælpe til, at få dyrene gennet ind eller bragt til ro. Men den gamle forlangte øjeblikkelig lydighed, og alvoren i hans stemme var ikke til at misforstå. Drengen skulle hjem og gå ind. Så kunne de andre komme og hjælpe.

Drengen blev skuffet og bange. Han var stor nu, ni år, og ville så gerne gøre nytte. Hvorfor jagede Hermann ham så væk, når der var allermost brug for ham? Drengen græd lidt.

Der blev gjort til bryllup i vigen. Keld og Kristine kørte til den nærmeste kirke og kom hjem som ægtefolk, og så blev der taget fat, hvor andre hænder var sluppet. Keld havde været i huset nogen tid, og det gjorde afstanden til forgængerne tålelig. Kristine havde svært ved at gå i spisekammeret og hente det husgeråd, der rettelig tilhørte andre. Hun forestillede sig den familie, der havde levet her. Foruden de to alkover i stuen stod der en trævugge. Den blev allerede den første aften båret på loftet og skubbet godt ind under tagskægget. Her stod den og rokkede lidt på sine gænger, før den faldt til ro.

Fra første aften efter Kelds og Kristines hjemkomst ville Hermann være hos dem. De skulle hjælpes igang, sagde han. Der var meget at gøre og også bedre plads til ham. Nu blev det snart vinter, og så var det måske bedst for hans gigt, om han kom inden døre. Den aften, familien fejrede Kristines 21-års fødselsdag med en kogt gedde og tykmælk, var der en særlig højtid over Hermann. Han havde noget at fortælle, sagde han. Men nu skulle de spise først. Så kunne man se siden hen. Ikke et ord kom over Hermanns læber, mens benene blev pillet af gedden. De andre roste drengen for hans fangst. Det var ikke

så lidt, han skaffede til huse fra det under-søiske spisekammer. Også på dette område havde Hermann lært ham meget, som havde været ukendte begreber hjemme i Thy.

Sent var det blevet, og familien troede, Hermann havde ombestemt sig, at han ville forblive tavs, som han plejede i de voksnes kreds. Så kom det som en indledning:

– Hende, I kalder Stille Bedste. Hende, din mor, Søren –

Der blev en lille pause.

– Ja, jeg forstår jo, at hun er død. Men jeg havde engang en bror. Han havde lyst til søen og stak af hjemmefra. En mærkelig sjæl var han, glad for blomster og dyr. Han kunne synge. Han kunne alting, men sjældent så vi ham derhjemme i Holsten. Når han kom, fortalte han om fjerne lande og steder. Vi måtte tro, han havde været der, for det lød så livagtigt altsammen. Sidste gang, han var hjemme, tog han med mig op i Jylland efter stude, og vi fik på den tur fortalt hinanden mere, end livet ellers havde givet os lejligheden til.

Han fortalte om en vinter i Thy. Hans skib var gået på grund, og som den eneste overlevende af besætningen valgte han på egen hånd at navigere gennem landskabet for at finde frem til en havneby med mulighed for ny hyre. Han talte om nogle mennesker, om Sidsel fra Tveds. Han bad mig forrette en hilsen til hende, hvis jeg nogensinde traf folk, der kendte hende. Jeg har spurgt mange, når jeg var deroppe nordpå. Men ingen kunne fortælle mig noget om Sidsel. Kan det være jeres Stille Bedste? Og kan I fortælle mig, hvorfor hun fik sit sære navn?

Nogle menneskebrikker faldt den aften på plads i det lavloftede stuehus ved vigen. Søren gav sig til kende som det »fejltrin«, der havde gjort Bedste tavs, fortalte, hvad han vidste om »den fremmede«, som var kommet og var gået. Kristine føjede til, hvad Bedste havde fortalt hende, da de i fællesskab havde lært at vente. Hun berettede, hvordan den gamle kone sidste nytårsaften havde lukket

op for den hemmelighed, hun livet igennem havde båret bag sine lukkede læber, om det »fejltrin«, der for hende var blevet livets mening og smertende lykke. Nu forstod man, hvorfor hun, så længe Søren kunne huske tilbage, var søgt op på landskabets højeste bakketop for med blikket at søge horisonten rundt. Hun vidste, at »den fremmede« aldrig ville komme tilbage, hun vidste, at Søren aldrig ville få sin far at se. Men retten til at spejde efter ham den tog hun midt i en hverdag med mand og børn i en egn, der år for år blev mere uegnet for en menneskelig tilværelse.

Hermann kunne fortælle, at broderen havde talt om at tage op til Sidsel. Men han ville så nødig gøre ondt. Havet havde nok taget ham. Det var mere end tredive år siden, nogen havde spurgt nyt fra ham. Hjem til Holsten kom han aldrig mere.

Familien havde fået en farbror, Hermann en familie. Kristine var bevæget og bestemt, da hun beordrede ham fra det lille kammer ved hestestalden ind i den ledige alkove. Drengen stod ved siden af, da denne forfremmelse blev afgjort. Med armen om nakken på den lille, gamle mand sagde han:

– Hermann, når du nu er en farbror, hvorfor bliver du så somme tider gal og jager mig væk, når jeg vil hjælpe dig?

– Da jeg var i din alder, blev jeg klemt af en vild kvie. Derfor ser min ryg ud, som den gør! Men godt var det, at jeg spurgte mig frem til de folk fra Thy. Ellers havde jeg slet ingen familie haft!

Det var stjerneklart, og det svirpede af rimfrost under fodsålerne, da drengen på sine stonthoser løb hjem til næsset. Forældrene stod i døren og ventede på ham. De så lyset blive slukket bag Kristines ruder. Så gik de ind og fandt ved månelys frem til alkovens mørke. Det havde været en mærkelig aften.

Efterkommer af thybo blev sekretær for Amerikas præsident

Vore læsere i Amerika har vel aldrig hørt om det, og de færreste kan vel huske Ted Sorensens appel i dansk TV lørdag den 23. april 1966.

Ted Sorensen var John F. Kennedys nærmeste rådgiver i 11 år. Først sekretær for senatoren fra Massachusetts 1952-60. Derefter sekretær for præsidenten, der blev skudt i Dallas den 22. november 1963. Et par år senere havde Ted Sorensen sit tobindsværk »Kennedy« færdigt. Hans bog blev af Chicago Daily News betegnet som langt den bedste om John F. Kennedys bevægede år, og The Christian Science Monitor skrev: Næst efter John F. Kennedy og broderen Robert var ingen mere betydningsfuld i Kennedy-årene end Ted Sorensen.

Bogen om Kennedy havde han tilegnet sin far, C. A. Sorensen (1890-1959). Den var netop udkommet i Danmark, da Ted Sorensen kom på besøg i 1966. I fjernsynet og i en tale i Studenterforeningen dvælede han ved sin danske rod:

»Det er første gang, jeg besøger mine bedsteforældres land. Bedstefar, Jens Chr. Sorensen, kom til USA fra Nykøbing Mors, født i 1866. Bedstemor, født i 1869, kom fra Thisted. Jeg ved ikke, om jeg endnu har slægt her i landet, men hvis det er tilfældet, håber jeg, de vil sætte sig i forbindelse med mig. Familie-medlemmer kan opsøge mig på Hotel d'Angleterre.«

I de følgende dage blev der gransket i kirkebøger både i Nykøbing og Thisted, men uden resultat. Det viste sig som så ofte før, når dansk-amerikanere søger deres forfædre: de var ikke fra den købstad, man huskede navnet på, men fra et sogn i oplandet.

Sognepræsten i Ejerslev, R. H. Knudsen, fandt ud af, at Ted Sorensens bedstefar, Jens Chr. Sorensen, var født i Ejerslev på Mors 9. april 1866, og assistent på Landsarkivet for Nørrejylland, Henning Skov, fandt frem til, at hans bedstemor, Ane Madsen, var født 20. april 1869 i Haring.

Ane Madsens far var Mads Jensen Hummelshøj, født 6. februar 1825 i Stagstrup, død 28. april 1874 i Haring. Hendes mor var Johanne Marie Larsen, født 24. februar 1830 i Skallerup på Mors. Efter sin mands død giftede Johanne Marie Larsen sig 14. januar 1879 med Johannes Kristensen, men hun døde det følgende år, 22. november 1880 i Skyum.

Så vidt vides rejste Johannes Kristensen og syv børn, deriblandt steddatteren Ane, til Amerika i 1880'erne. Statens Udvandringskontor har ingen oplysninger, fordi de muligvis er udvandret over Hamburg.

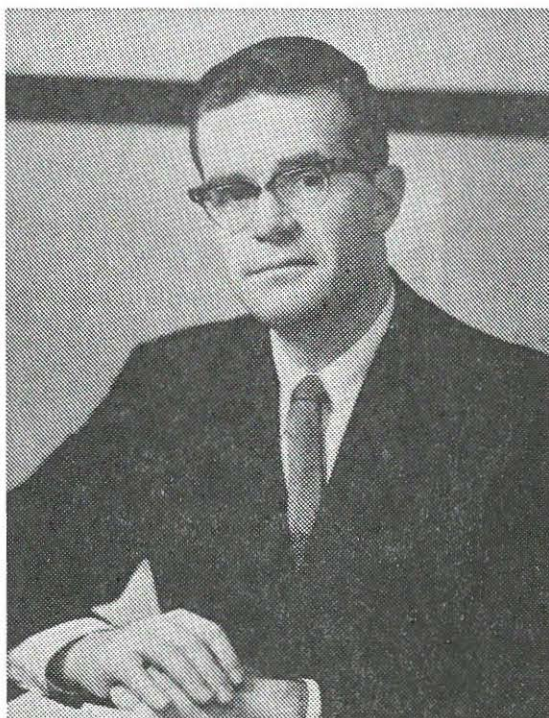
Derimod kan det oplyses, at Ane Madsens senere mand, Jens Chr. Sørensen, udvandrede 14. april 1880, da han var 14 år gammel. Han fulgte med sine forældre: Søren Petersen (kaldet Søren Post) 44 år, og Mette Marie Sørensen, 42 år. Med på rejsen var endvidere fire yngre børn i alderen 10–3½ år. Målet for rejsen var Omaha i Nebraska.

Hvordan Ane Madsen fra Haring og Jens Chr. Sørensen fra Ejerslev fandt hinanden, er det ikke lykkedes at opklare, men thyboen og morsingboen blev gift i Amerika og fik i det mindste to børn: C. W. Sørensen, der blev professor, og Christian A. Sørensen, der blev sagfører i Lincoln og justitsminister i Nebraska.

Christian A. Sørensen giftede sig med en pige af russisk oprindelse. De fik sønnen Theodore, som blev kaldt Ted og fik mellemnavnet Chaikin fra sin moder.

Ted Sorensens vej til Det hvide Hus i Washington er det ikke tanken at beskrive her. Ted Sørensen søgte i 1952 stillingen som sekretær på senator John F. Kennedys kontor og fik den. Med årene udvikledes der mellem de to et nært samarbejde og venskab. Ikke mindst under valgkampen forud for præsidentvalget i 1960 gjorde Ted Sørensen en stor indsats, og det var ham, der efter sejren skrev de fleste af præsidentens taler.

Mordet i Dallas var et hårdt slag for Ted Sørensen. Han trådte ud af det politiske liv

Ted Sørensen – hans bedstemor var fra Haring.

og gav sig til at skrive den bog, de to ofte havde talt om. Efter et ministermøde om de russiske baser på Cuba sagde Kennedy om en bemærkning fra finansminister Douglas Dillon:

»Jeg vil bare sikre mig, at De skrev det ned til brug i den bog, vi skal skrive«, sagde Kennedy.

Jeg svarede, som jeg havde gjort ved andre lejligheder: »De mener den bog, De skal skrive«.

Ted Sørensen skriver i forordet til bogen: »Nærværende bog er det erstatningsprodukt, jeg kan tilbyde i stedet for den, han skulle have skrevet. Den afspejler i den grad, hvori det er muligt, hans synspunkter gennem de sidste elleve år af hans liv. Den anvender i den grad, hvori det er muligt, hans ord og hans tanker. Den forklarer i den grad, hvori det er muligt, hans bevæggrunde«.

Da Ted Sørensen i 1966 var i Danmark, kom han i audiens hos Frederik IX og over-

rakte kongen bogen om Kennedy. Efter audiensen blev han ringet op fra Mors: det var lykkedes at finde frem til hans bedstefar i Ejerslev.

Men Ted Sorensens tid i Danmark var udløbet:

– Jeg skal om et øjeblik videre til Stockholm, men jeg håber at vende tilbage til Danmark om et års tid, og det skulle glæde mig meget, om det inden da er lykkedes at finde frem til mine slægtninge.

Ted Sorensen har ikke været i Danmark siden, men hans farbror, professor C. W. Sorensen, Rock Island, kom til Thy i september 1966 og så i kirkebogen for Haring sogn om sin mors, Ane Madsens fødsel 20. april 1869, og navnet på bedsteforældrene.

Da professor C. W. Sorensen var kommet hjem, sendte han en bog gave til Stagstrup. Præsten fik det samme værk som kong Frederik »Kennedy«, skrevet af Theodore C. Sorensen. *Jørgen Miltersen.*

En klode af en ko

Af Mette Fastrup

Der er kommet en kalv til verden, sommerens andet ønskebarn af Angus-racen. Den lå der i morges, en lille, sort klat på en grøn, solbeskinnet mark. Det er en lille tyr. Halvsøsteren fra forleden lader sig ikke anfægte af familieførørgelsen, hendes mor heller ikke.

Så ny er tyrekalven, da vi kommer til, at den endnu ikke er slikket helt tør. Moderen giver den en ordentlig omgang med sin sandpapirstunge, så overlader hun sønnen til solen og giver sig i lag med efterbyrden. En hamper mundfuld, for os at se, men for dyret i naturtilstand en livseliksir, som ikke må spildes.

Den nyfødte, der endnu ikke er helt tør, får sig stablet på benene, og se, om ikke hans

første vaklen bliver til kåde dansetrin. Knægten er født med lyst og trang til at danse. Han spjætter omkring i en sprælsk runddans, hopper og tripper, endnu mens moderen gør kål på de sidste rester af hans medbragte spisekammer.

Vi føler os opstemte ved synet. Tænk, sådan helt bogstaveligt at danse sig ind i livet på en solskinsdag som denne! Vi står her ved læhegnet og føler spjættende trækninger i benene. Den danseglade tyrekalv får sin første mælketår, så lægger den sig tilrette i et hjørne med summende bier og solskin. Vi haster hjemad. Som det vel er skik ved enhver ordentlig barsel, er der nogen, der skal underrettes pr. telefon.

Ved aftenstid har den nye tyrekalv lagt sig i en stor plet gul snerre lige udenfor hegnet. Jeg kender den plet, for det var her, min ellers fornuftige kat forleden lod sig beruse. Den foretog det ene styrtdyk efter det andet ind i det gule blomsterhav, ud og ind på kryds og tværs. Så vendte den tilbage til virkeligheden med tusindvis af småbitte gule stjerner i sin sorte pels og et mærkeligt glimt i øjnene.

Nu ligger den sorte kalv i det gule og oplever sit livs første aftenstund. Jeg lister mig op til den, og vi deler lejet af det, der i folkemunde er fundet værdigt til betegnelsen Jomfru Maria sengehalm. Det kan den hellige Guds moder godt være tjent med.

Her er græs, her er lyng, her er blåklokke. Her er ikke mere vind, end at de lave vækster giver læ til os begge, kalven og mig. Så ligger jeg her med lukkede øjne og prøver at være skabning helt nede på jorden. Jeg klapper min lille kammerat, snuser til ham og mærker lugten, han har med sig fra moders liv, livets egen ramme lugt, krydret med gul snerre.

Kalven ligger med lukkede øjne. Jeg linder af og til på mine og konstaterer, at jeg her nede fra bunden af sengehalmene kun kan se kalven, de vilde vækster og himlen oven over. Resten af verden er blevet borte.

Drengen kommer listende. Heller ikke han kan modstå urinstinktet, det dragende: at putte sig ned. Katten har fulgt ham i hælene. Også den lægger sig hos os. Den spinner, det rumler lidt i kalvens mave, drengen gør sit åndedrag så stilfærdigt som muligt. Så lytter vi ligesom bedre. Vi hører kørerne raspe græstotter af, vi hører solsorten og ved, at den sidder i grantræet med det bøjede topkud. Vi aner havets bas i det fjerne og opfatter græshoppernes knitrende aftenmusik helt ind på trommehinderne. De små springfyre lander på os og sætter af igen med følelige smeld.

Så er det, som om aften solen formørkes. Vi åbner øjnene, kalven, drengen, katten og jeg. Bøjet over os med det halve af kroppen inde over hegnet står kalvens mor, en klode af en

ko, set her nede fra sengehalmene. Hun ser undrende på sine liggende mennesker og rejser ørerne, da katten ilsomt forsvinder ind i lyngen. Vi mærker koens undersøgende vejtrækning ind i ansigtet og må berolige os selv med, at det er perspektivet, der leger kispus med os. Så kolossal kan ingen ko i verden være!

Kalven får et moderligt praj om, at det er på tide, den indfinder sig ved mælkebaren. Den rejser sig rutineret på sine daggamle ben, kigger lidt på os to i sengehalmene, forcerer det elektriske hegn uden at ænse verdens stød og giver sig smaskende i kast med det spændte yver. Et øjeblik efter titter den frem med mælk i hele sit lille sorte hoved.

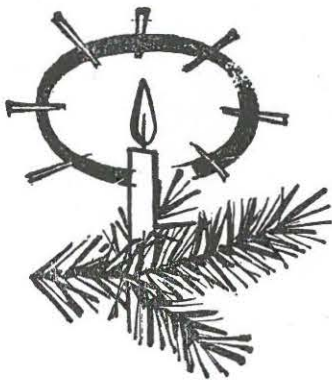
Katten sidder oppe i lyngen. Sol sorten fløjter stadig fra den bøjede grantop. Vi går hjem, drengen og jeg. Vi må hjem og fortælle.

Men hvordan skal vi nogen sinde få nogen til at tro, at koen over os var så stor. En klode?

Tak for det gamle år

Af Mette Fastrup

En verden af vejr
vi skuer her
igennem en rudes glar,
en verden lagt
i stormes magt,
ej mere så mild, som den var.
Stormen glammer,
mens træernes stammer
blir tyngt og tvunget mod øst.
Vi mindes en høst og længes mod vår,
men før dette får ende, før vi lades i fred,
må som træet derude vi tynges ned
til bunds i det gamle år.

Et enligt blad,
før flere på rad
på en rastløst piskende gren.
Nu fløj det bort,
dets sommer var kort,
omend afskeden gjordes sen.
Som bladet, der fløj,
over dal, over høj,
flyver tankerne fredløst omkring.
Lad os glemme de ting, der voldte os sår,
lad os forme en tak af hjertens grund,
lad os bøje os her i en stormfuld stund
på knæ for det gamle år.

Gik du stille
og følte dig lille,
eller hastede du hvileløst frem,
de glæder, du fik,
i året, der gik,
hvad gjorde du mon med dem?
Du bringer dem med
fra sted til sted,
de vil frem nu og formes til tak.
De vil frem, mens vi helt har glemt vore sår,
mens vi vover at følge højtidens bud,
mens vi vover at synge vor glæde ud
i en tak for det gamle år.

fra det gamle album

Dora Mieke var i omkring et halvt hundrede år den drivende kraft i det thylandske cirkus med hjemsted i Ydby. Dora Miehes oldeforældre, artisten og musikeren Heinrich Schultz og hans kone Johanne, der var harpenistinde, var bosat i Husum. Men Heinrich Schultz ville ikke sværge tysk faneed efter krigen 1864. Familien drog nordpå og købte hus i Ydby for hundrede rigsdaler. Deres datter Louise blev gift med en musiker i Schultz' trup, Heinrich Mieke. De fik den 9. december 1868 deres første barn, Dorthea Vilhelmine Karoline Mieke. Under en turné kom hun til verden i Harridslev ved Randers. Dora Mieke blev først gift med nordmanden Carl Vilhelm Imker, 20. marts 1894. Han døde få år senere. Derefter med August Louis Herman Pfänner. Han døde 1. december 1922. Tredje gang med Heinrich Kolzer. Dora Mieke og hendes mand kom til at bo i Ydby, da forældrene købte Rold Kro i 1897. Et stort ansvar kom til at hvile på hende, da hendes far døde på sin 69 års fødselsdag i august 1915. Fra april 1932, da hendes mor døde, stod Dora Mieke som ene-ejer, indtil hun i en alder af omtrent 77 år døde i Thisted den 29. august 1945.

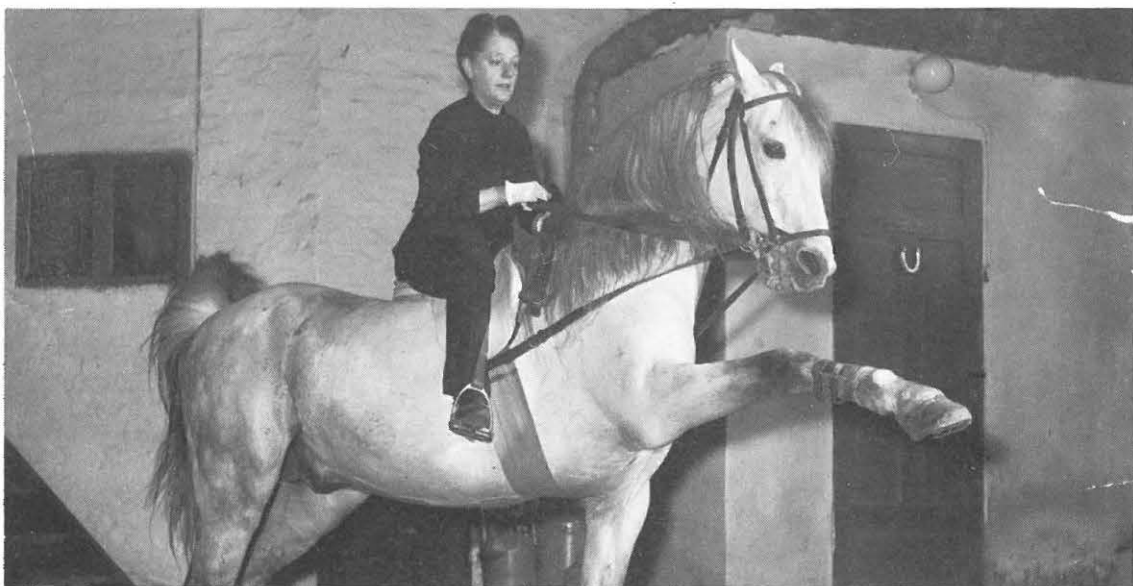

Der blev købt jord til det lille hus i Ydby, som Heinrich Schultz havde købt i 1860'erne for hundrede rigsdaler, og det samlede areal kom op på 60-70 tønder land. Miehernes gård, som ses her, brændte i 1927. Den var ikke forsikret, og mange værdifulde ting gik tabt. Men der blev skaffet midler til opførelse af et nyt hus ved

vejen til Dover, og det står endnu. Personerne er Virginia, Svend, Thyra, Louise, Herman Pfänner, Dora Mieh Pfänner, karlen Gustav, huslæreren August Bjerregaard, Juliane (senere telefondame i Ydby), en mand, som hjalp med at plante, og sidst en mand fra planteskolen.

Thyra Miehe på trappen til »mamas beboelsesvogn«. En rude fra vognen sidder nu i en dør i »Færgetroen« i Århus, som drives af Thyra Miehe og hendes mand, Alfons Cossmly.

Når sommærsæsonen var forbi, var der nok at tage fat på i Ydby, og der skulle stadig trænes. Skoleridning havde Thyra Miehe Pfänners største interesse.

Megen opsigt vakte Thyra Miehe, da hun kom spadserende på gaden i København med en tiger. Til beroligelse havde hun ved sin side domptøren Cliff Eros. De passerer Forum.

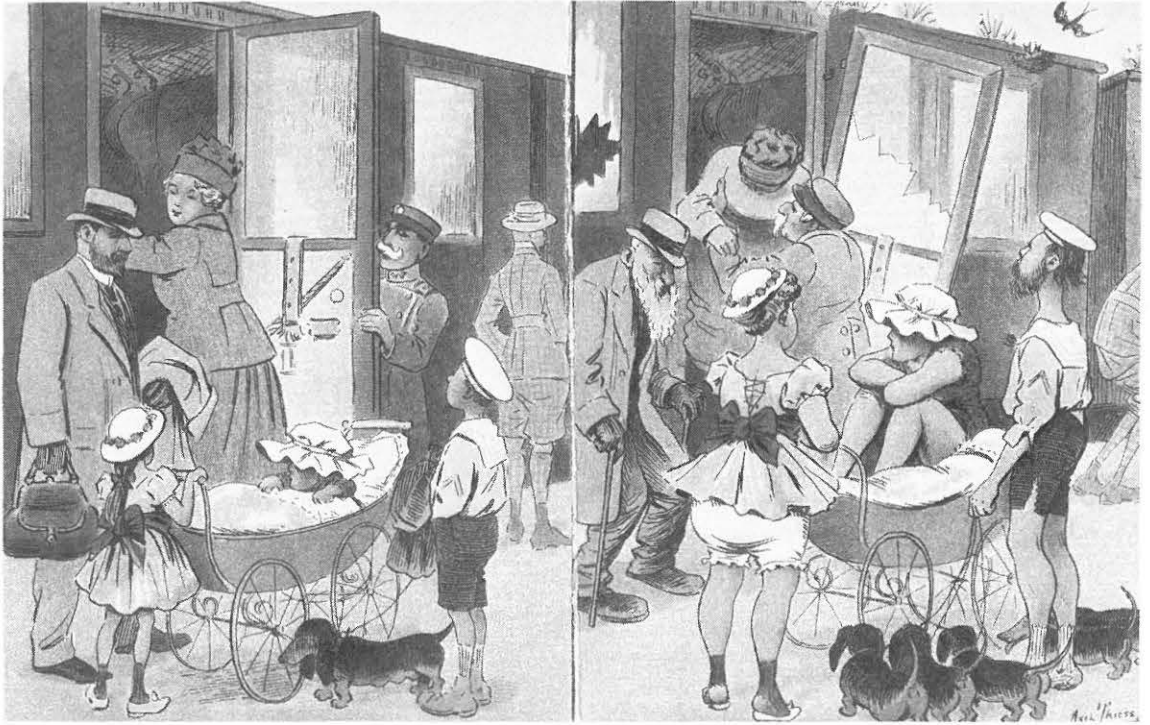

Thyra Miehe med en af de heste, hun red mangen succes hjem på. Hun optrådte ikke blot i Cirkus Miehe, men havde engagement mange andre steder, blandt andet i Lorry i København.

Høstfolk på Rosvang først i dette århundrede - i hvert fald før 1909, for det år rejste forvalter Sund, og han er med på billedet, fortæller Niels Krogsgaard Nielsen, Hundborgvej 166, Thisted. Hans far, Niels Chr. Nielsen, står midt i anden række, lige bag pigen med hvid krave. Hans mor, Ane Margrethe Nielsen, sidder på høst vognen med rive i hånd, lige bag den stående forvalter. Lige bag ved Niels Chr. Niel-

sen står Chr. Smed (med stor hat). Han gik nattevagt i staldene på Rosvang om vinteren. De seks hvide piger i forreste række er havbopiger fra Vorupør. Manden med tommen er Chr. Thinggaard, Sperring. Der var 27 høstkarle på Rosvang, hver med en opbinder.

Mens man nu om stunder kan komme med tog fra København til Thisted på godt syv timer, gik det umådelig langsomt for i tiden. Tre gange skulle der skiftes til færge: ved Storebælt, ved Lillebælt og ved Oddesund. Den langsomme rejse blev illustreret af Axel Thies for godt et halvt hundrede år siden. Tegningen var ledsaget af denne tekst: »Hurtigtoget fra Kjøbenhavn til Thisted«. Til venstre afgang, til højre ankomst!

Preben Christensen, Degnevænget 11 i Koldby, har opbevaret dette billede, der formentlig er fra hovedgården Irup i Hørdum sogn først i dette århundrede. Irup tilhørte i sin tid bisperne i Børglum, fra slutningen af 1700-årene familien Stigaard Sørensen.

Slægten Yde fra Hundborg samlet til guldbryllup 1926. Fra venstre Jens Yde og hustru, Nikoline Graugaard, med pigerne Johanne, Lis og tvillingerne Else og Edith, smedemester Otto P. Knudsen og hustru, Vilhelmine Yde, Thisted, med sønnerne Robert og Tage, Jens Brunn og hustru, Ingeborg Yde, Gl. Raastrup, med datteren Mette og sønnen Anders, Thorvald Yde, købmand i Hundborg, døde meget ung, med hustruen Marie og datteren Else. Karl og Thorvald var ikke født dengang. Guldbrudeparret Else og Chr. Olsen Yde (Kræen Wolsen), der havde købmands-

forretning i Hundborg. Chr. Olsen Yde kørte hver dag til Thisted efter varer. Ved Thisted Amts Tidende fik han udleveret aviser, straks han slog et slag med pisken. Johannes Yde og hustruen Jensine, Aarup Mølle, med pigerne Janne og Else og Chr. Yde på skødet, snedker Hedegaard og hustru, Stinne Yde, Hundborg, med sønnerne Henry og Arne. Alfred Yde og Hustruen Marie, Enggaard, Aarup, med pigerne Else, Inger, Anne og sønnen Christian. Billede og tekst fra fru Dagny Knudsen, Koldby.

Fru Dagny Knudsen, Thy Farvelager, Koldby, har gemt dette billede af Hansted Kro 1904. I døren står hendes mor, på vognen sidder hendes onkel, Marius Edvardsen, parat til en køretur med badegæster. Hansted Kro blev i sin tid drevet af fru Knudsens bedsteforældre, Anne Mathie og Niels Edvardsen. De drev endvidere krogården, som hendes forældre, Maren og Niels Andersen, senere forpagtede. En onkel havde Hansted Kro i mange år, indtil krigen kom, og alle i Hansted blev tvangsforflyttet.

Hørdum Idrætsforenings bestyrelse i 1936. Fra venstre manufakturhandler Børge Schanz Christensen, R. Knudsen, Thy Farvelager, afdøde vognmand A. Kaagaard, afdøde bagermester Høgsted Nielsen og fhv. mejeribestyrer Frode Jensen, Hørdum.

Det første billede i »Det gamle Album« i Jul i Thy 1976 var dette billede fra skoven i Thisted i 1924, da Thisted fejrede 400 års jubilæum. Men der savnedes oplysning om personerne. Nu er der kommet hjælp fra fru Mary Christensen, Kronborgvejs Sidevej, datter af Vilhelmine og Lars Kristian Frandsen, der boede Nørregade 15 i Thisted. Det er deres børn, svigerbørn og børnebørn, der er med på billedet. Fra venstre Anna og hendes mand, Nimb, Mary og Thorvald Christensen (i mange år lagerforvalter på Stålgården), Anna og Nimbs tre børn og siddende Vilhelmine Frandsen, Kristian Frandsen (nu bosat Fengersvej 19, Valby), Frederik Frandsen, der var maler, og yderst til højre Kristine Frandsen og hendes mand, Jens Peter Pedersen, der var bogbinder hos Kløvborg i Thisted. Ved deres side en datter af Nimb. Lars Kristian Frandsen var død, da billedet blev taget. Han var invalid og uddannet som børstenbinder. Indtægterne supplerede han ved at drive kiosk i Skoven.

Thisted Sangforening i 1938, da der var 26 mand i koret. Siddende fra venstre murer Johannesen, Chr. Gramstrup, Peter Sørensen, korlederen kantor J. K. Fredskild, Holger Nielsen, Oswald Kjeldgaard, og K. W. Jensen. Stående Henry Madsen, Sofus Dollerup, Frederik Christensen, Carl Petersen, Olav Badstue Madsen, Marius Jensen, Anker Christoffersen, Theodor Jensen, Magnus Larsen, Marinus Larsen, Aksel Madsen, Harald Larsen, Poul Møller, Thorvald Christensen, Magnus Knudsen, Einar Henriksen, Henry Sørensen, Oswald Nielsen og Ejvind Christiansen.

Som erstatning for en ældre bygning opførtes i sommeren 1924 i skoven i Thisted en ny restaurant »Sommerlyst«. Den blev drevet af Alfred Hald, Hotel Jylland. Da Thistedborgerne efter anden verdenskrig fik lettere ved at komme videre omkring, dalede besøget. Thisted Sangforening fik i kraft af sin energiske formand, Magnus Knudsen, skrabt penge sammen til køb af huset, der blev kaldt »Sangernes Hus«. Det blev brugt til øvelser og festlige lejligheder. I 1968 blev huset overtaget af KFUM-spejderne.

En telefoncentral blev oprettet i Snedsted 1. april 1904 med fem abonnenter. Nr. 1 købmand Olsen, nr. 2 Jernbanestationen, nr. 3 bager Mikkelsen, nr. 4 købmand Niels Nielsen, nr. 5 kromand Nielsen. Som bestyrer blev antaget Grethe Jespersen, gift med Laust Jespersen, Hovedgaden 47. Da bestyrerinden brækkede et ben, måtte hendes 6-årige datter, Frederikke, passe centralen, men det gik godt, for hun fik hjælp af forstanderinde frk. Hansen på centralen i Thisted. Billedet blev taget, da hun var 12 år. Fem søskende skiftedes til at passe centralen: Frederikke (der blev gift med forretningsfører P. Munk-Madsen, Klitmøller Fiskeeksport), Lydia, Birthe, Elise og Ellen. De to drenge, Frederik og Thomas, havde ikke lyst til at sidde ved omstillingsbordet. Da Grethe Jespersen døde i 1939, overtog hendes to døtre, Elise og Ellen, centralen. En dramatisk tid oplevede de under besættelsen, da tyske soldater overtog centralen. Håndgranater og geværer lå rundt om i huset. Ikke mindst om natten var det ubehageligt. Efter to døgn forløb opgav tyskerne at passe centralen, men de blev i huset i 17 døgn. I årene efter befrielsen steg antallet af abonnenter stærkt, 11 omstillingsdamer var til hjælp, og der var mellem 300 og 350 abonnenter, da centralen blev automatiseret i juli 1973.

Slagtermester N. Mikkelsen boede i det hus i Snedsted, hvor nu slagtermester Johs. Christensen har forretning. Han skrev 17. juni 1915 et postkort med dette billede til »Hr. N. Kappel, Aarup«. Ved en fejltagelse blev kortet sendt til Aarup på Fyn, men to dage senere var det tilbage i Snedsted, så det kunne komme med posten til Aarup pr. Snedsted. På kortet stod: »Her sender jeg din kvie tilbage igen og en lille ekstra stykke med. Venlig hilsen, N. Mikkelsen, slagter.

Dette billede er taget 1887 eller året efter foran den gamle skole i Helligsø, opført 1885, nu bamsefabrik. Læreren er Niels Christensen, der virkede i Helligsø 1867 til 1. januar 1898, død 7. januar 1900. Specialist i hudsygdomme, Olaf Nørgaard, Skivevej 9, Holstebro, oplyser, at nr. 4 i tredje række forfra er Kristiane Jensen, f. 24. april 1876, nr. 6 Nicolette Galgaard, født 18. april 1875, nr. 7 Lausine Pedersen,

født 21. juli 1876, nr. 11 Karen Laursen, født 21. marts 1876. Nr. 5 i fjerde række er Anders Peter Pedersen (Smed), født 21. april 1876. I femte række, den bageste, kan nr. 4 være Jens Erik Jensen, senere gdr. og sognefoged, far til biskop Erik Jensen. Billedet er muligvis det ældste eksisterende fra en landsbyskole i Thy. Måske kan nogle hjælpe med at identificere flere af eleverne.

Assistent Henning Skov, Landsarkivet i Viborg, har sendt dette billede af lærerpersonalet ved Thisted Borger-skole 1932 med følgende oplysninger: Fra venstre frk. Sonnichsen, Thygesen, frk. Agerholm, frk. Gerda Nørby (søster til kgl. kammersanger Einar Nørby), A. Bangsgaard, A. Larsen (skoleinspektør), Niels Skov (min far), frk. Mathea Christensen, Erik Faber, Svend Jensen, P. Høegh Nielsen og frk. Helga Nielsen.

Kødfoderfabrikken i Vildsund begyndte 1. december 1937, og kort efter blev dette billede taget. Fra venstre driftsleder J. P. Thomsen (død), Bernhard Hansen, København, vognmand Alfred Kjærgaard, Bedsted, Otto Møller, Skyumvej 2, Vildsund, Chr. Fisker, Vægtergangen, Thisted, og Martin Mortensen, Østerbakken, Thisted (død). De tre slagterier i det daværende Thisted Amt stod som ejer af kødfoderfabrikken — Thisted, der havde administrationen, med to femte-dele, Nykøbing to femte-dele, Hurup én femtedel. Fabrikken eksisterede til sommeren 1965, oplyser Otto Møller, der har gemt billedet i 40 år.

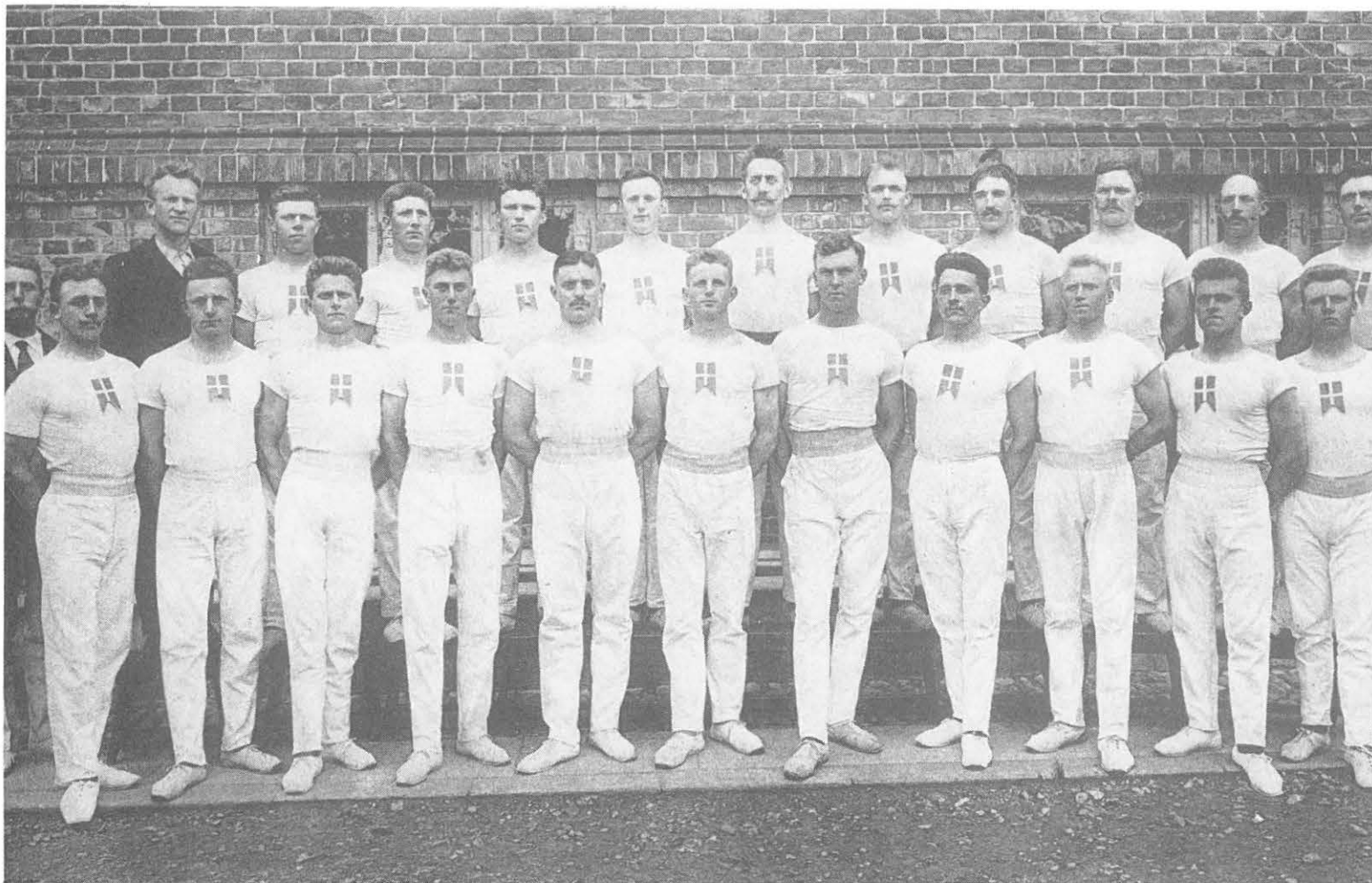
»Fyrtårnet« og »Bivognen« i Thisted. Men det er ikke det berømte filmkomikerpar Carl Schenstrøm (1881-1941) og Harald Miehe Madsen (1890-1949). Fru Mary Christensen, Kronborgvejs Sidevej oplyser: »Fyrtårnet« er min afdøde mand, lagerforvalter Thorvald Christensen, »Bivognen« er min søster, Kristine. De optrådte ved Socialdemokratiets karneval på Thisted Afholdshotel for over et halvt hundrede år siden.

I 1907 blev der på Bulbjerg opført et badehotel. Det var en dame fra Århus, frk. Mejlby, der stod bag byggeriet, oplyser Niels Svaneborg, Vust. Det gik godt for hende, og hun kunne samle fuldt hus til offentlige baller. Frk. Mejlby afhændede hotellet til en københavner kort før sidste verdenskrig. Tyskerne tog hotellet i brug i 1940, da der skulle bygges fæstning. Det var et par tusinde mennesker beskæftiget med i et par år eller tre. Hotellet blev sprængt i luften i 1945 for at give »fri udsigt« for et par kanoner, som var opstillet 500 meter syd for hotellet. (Foto: Aage Pedersen, Thisted).

Kunstmaler Gustav Fenger, hvis fader en tid var læge i Thisted, udsmykkede hotellets sal med sine billeder. Han var nogle år gift med forfatterinden Thit Jensen, og begge holdt nogle somre til på hotellet. Det var for øvrigt på denne bevægede tid, Thit Jensen samlede stof til sin bog »Den erotiske hamster«, skrev Jens Rolighed i Bolbjergbogen.

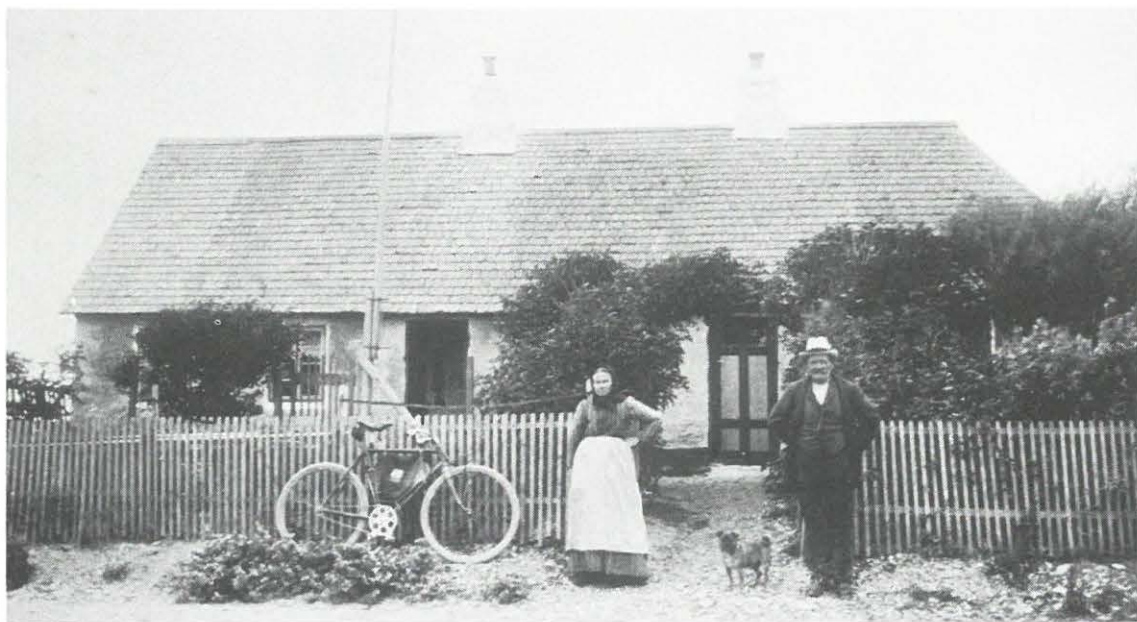

I de olympiske lege i Stockholm i 1912 deltog et gymnastikhold fra Thy, Mors og Salting. Rasmus Søndergaard, Ø. Jølby, der skulle have været med, men blev indkaldt som soldat, oplyser, at den første fra venstre i bageste række er uddeler Jens Sønderby, Ø. Jølby, nr. 3 murer Anders Krogh, nr. 5 Niels Sandahl Jacobsen, Sundby Mors. I forreste række fra venstre står lederen af hele det danske hold på 400 mand.

og efter ham følger Jens Bukh, Engholm, Hans Madsen, Tøvring (far til politiassistent H. Skov Madsen, Thisted), Thorvald Yde, Hundborg, en ukendt, apoteker N. Schiøtt, Hvidbjerg, Peder Dal Søndergaard, Ø. Jølby, Morten Poulsen, Solbjerg, Alfred Yde, Hundborg, en ukendt, Johannes Yde, Hundborg, og Jens Østergaard, Mellem Jølby.

Edith Jensen, Thaliasminde, Ydbyvej 132, Guntoft, har sendt dette billede fra Thylands Folkehøjskole sommeren 1898. Hun kender kun en enkelt, Johanne Mortensen, født 24. januar 1877. Hun står bag manden med hatten ved hans højre arm. Men hvem er de øvrige? Johanne Mortensen, var datter af Ane Marie Mortensen, født 23. september 1851 og Morten Mortensen, vejmand med bopæl i Helligsø, født 13. april 1855.

Den cyklende fotograf var i Krik en dag - formentlig omkring århundredskiftet. Sin cykel med tasken til det fotografiske udstyr havde han stillet ved stakittet uden for Ole Andersens hus, og mens der blev gjort klar til optagelse, var der lige tid til at hejse flaget. Ole Andersen, der så vidt vides var sømand, fisker og redningsmand, tog sammen med sin kone opstilling ved havelågen. Selv hunden indtog en afventende position. Så fyrede fotografen af. Billedet er overladt til Jul i Thy af programredaktør Arne Reimer Jørgensen, Birkerød, der er oldebarn af ægteparret ved havelågen. Deres søn, Anders Andersen, boede i Thisted til sin død for 10-15 år siden.

»Jul i Thy« går i trykken omkring 1. november. Oversigten over begivenheder i året, der svandt, går af den grund fra oktober til oktober.

Året der svandt

OKTOBER

Folketingsmand John Haaber slår et slag for at bevare Thybanen. Han fremsætter en plan, hvorefter der skal tages hensyn til befolkningens behov og ønsker: smidighed, regelmæssighed, koordinering, sammenhæng mellem lokaltrafik og landstrafik.

Thyboforeningen i København fejrede 35 års stiftelsesfest 2. oktober. Foreningen blev stiftet i besættelsestiden af forfatteren Bertel Budtz Müller, kasserer Eduard Tierp, grosserer Søren Kabell, bogtrykker Erik Jeppesen, grosserer P. Chr. Pedersen, typograf E. Hansen, ingeniør Emil Busch, repræsentant Valdemar Berg Nielsen, forfatteren Martin Jensen, kunsthändler Fr. Dam, skuespilleren Jørn Jeppesen og litografen Olaf Jeppesen.

En af de thyboer, der først i dette århundrede rejste til Amerika, Carl Tange, er hjemme på besøg. Han er født 25. november 1883 i Brund, drog ud i 1905 og fik land

nær Plentywood i Montana. Nu bor han og hans kone, Esther, i Californien.

Fabrikant Ernst Nielsen, Sjørring Maskinfabrik, ser lyst på fremtiden. I årets løb er antallet af medarbejdere steget fra hundrede til 125, og han venter at nå op på 150.

Møbelhandler C. Nørgaard, Koldby, idømmes en bøde på 600 kr. for at have nøglen til sine forretninger i Koldby og Skyum hængende uden for, så interesserede kan gå ind og kikke lørdag og søndag.

Svenske fabrikker er igen begyndt at interessere sig for arbejdskraft fra Thy, oplyser arbejdsformidlingschef Svend Christensen, Thisted.

Hvis vi vil, og hvis vi gør nok ved det, er det muligt at nå op på en årlig turistomsætning på ca. 50 millioner i løbet af en kort årrække, siger Sydthys erhvervs- og turistchef, Vagn Rotne.

NOVEMBER

Ved Brændgaard i Ydby opstilles en skulptur i legemsstørrelse af digteren Hans Bakgaard. Skulpturen er udført af grosserer Peder Han-

drup, Bækmarsksbro, og skænket til Ydby Jagtforening.

Johan Bähring, Hanstholm, sælger restau-

rant Pynten til Arne Landbo Bundgaard, København, til overtagelse fra 1. januar 1977.

Ved hjælp af en ca. 15 meter høj vindmølle vil lærer Ian Jordan, Fælledvej i Barslev på Thyholm, forsøge at omsætte vindens energi til opvarmning.

Den 34-årige pilot Allan Fyrstslev vover sig ud på flyvning fra Thisted Lufthavn til Grønland i en maskine med kun én motor. Med i maskinen – en Maule 5 – er som andenpilot Søren Nielsen. De lettede fra Tved onsdag den 10. november og landede i Sdr. Strømfjord søndag aften den 14. november, efter at de på Island havde afventet gunstigt vejr. Turen fra Reykjavik til Søndre Strømfjord varede ca. 7 timer.

Trods flere ugers regn efter en tør sommer kommer der daglig henvendelser fra landmænd, hvis brønde er løbet tør, siger vandværksbestyrer Mogens Lüth, Thisted. Mellem 75 og 100 landbrug står uden vand.

Telefonmester Carl Jensen, Thisted, oplyser, at antallet af telefonabonnenter i Thisted nytår – oktober steg fra 4292 til 4606. Centralen i Thisted er udvidet med 1000 numre, så der er plads til i alt 6000.

Ved Hanstholm Fiskeriforenings 75 års jubilæumsfest udtalte fiskeriminister Poul Dalsager ønske om, at fiskeriets organisationer styrkes, så man er rustet til at løse den kommende tids store problemer.

Brændstofchaufførernes landsomfattende strejke giver anledning til bekymring. Thisted Varmeforsyning, der bruger 35 tons olie i døgnet, har kun forsyninger til otte dage, skriver Thisted Dagblad 23. november.

Den 17-årige Jan Rudolf Sonnesen, Thisted, søn af ejendomshandler Kr. Sonnesen, har gennem American Field Service ophold i New Paltz et par hundrede km fra New York. Han har gjort sig fordelagtigt bemærke inden for atletik og omtales af amerikanske aviser som et nyt talent.

To ægtepar i Sydthy får Foreningen af jyske Landboforeningers sølvmedalje for landboflid: Maren og Knud Kristensen, V. Skaarup, Anna og Svend Aage Sørensen, Dalager, Vestervig. Formanden for Det thylandske landøkonomiske Selskab, Holger Erichsen, Skibstedgård, overrakte medaljerne på Missionshotellet i Hurup.

Mens der i folketinget var langvarige forhandlinger om indgreb mod benzinkonflikten, begyndte den at gå i opløsning i løbet af fredagen den 26. november.

Forsvarsminister Orla Møller indstiller til folketingets finansudvalg, at tomme bygninger ved Hanstholm Fyr afstås vederlagsfrit til Viborg Amtskommune og Hanstholm Kommune. Bygningerne har stået tomme siden 1970, da fyret blev automatiseret. Tilbage på fyret er overfyrrpasser Niels Arildsen.

DECEMBER

Finansudvalget fulgte Orla Møllers indstilling om fyrbygningerne. Den foreløbige plan er, at der skal indrettes et landskabslaboratorium og undervisningslokale for en lejrskole, oplyser borgmester Chr. Hansen.

Hanstholm Kommunalbestyrelse fastsætter den årlige leje for Lild Skole til 1 kr. Skolen benyttes af Bjerget Efterskole, der med tiden kan overtage den for 2 millioner.

Da forstander Søren Colding, Thisted-Hurup Handelsskole fredag den 10. decem-

ber åbnede posten, fandt han et brev, der har været ventet med længsel i flere år: undervisningsministeriets tilsagn om, at Thisted-Hurup Handelsskole fra næste skoleår må oprette et handelsgymnasium.

Ved en sammenkomst på Hotel Royal i Thisted fik Edel og Jens Møller Overgaard, Hillerslev, den 15. december overrakt Foreningen af jyske Landboforeningers sølvmedalje for landboflid. Formanden for Landboforeningen Nordthy, Poul Karlshøj, Kjelstrup,

fremhævede, at familiebrugene er det bedste værn for selvejet.

Vi er nogle stykker, der ikke rigtig kan være med, når man i dag taler så meget om kirken som et kulturhus – et samlingssted, hvor der kan foregå andet end gudstjenester. Nej, for her springer livets kilder. Kirkerne har stået gennem tusinde år, og vi må hæge om dem, som man har gjort her, sagde biskop Henrik Christiansen, Aalborg, ved genåbningen af Stagstrup Kirke.

Den 18-årige Kaj Kusk Andersen, Thisted, belønnes med 1200 kr. fra Carnegie-fonden for at have reddet to fra druknedøden ved Vangsaa: den 22-årige traktorfører Jørgen Nystrup Andersen, Vang, og den 17-årige Kirstine Jensine Raunsmed, Stenbjerg. De var kærtret med en jolle et par hundrede meter fra land. Kaj Kusk Andersen fik en flagline

om sig og svømmede i det kun syv grader varme vand ud til jollen, og derefter blev de alle tre trukket ind til land.

Kraftigt snefald og fygning skabte tirsdag den 28. december og den følgende dag store vanskeligheder for trafikken i Thy.

De handlende i Thisted beslutter at vende tilbage til lang åbningstid om fredagen, efter at de i nogle måneder har prøvet at holde længe åbent om torsdagen.

Stiftamtmand Fl. Martensen-Larsen, Viborg, fastslår ved årsskiftet: I 1976 har det vist sig, at de omfattende vanskeligheder, landet kom ind i ved oliekrisen, der begyndte i efteråret 1973, er kommet for at blive. Den store optimisme, der rådede i tresserne og de første år af halvfjerdserne, er blevet afløst af en betydelig usikkerhed, både økonomisk og politisk.

JANUAR

Fabrikant Karl Krøyer har fundet ud af, at der kan fremstilles sort synopal af affaldet fra det forbrændingsanlæg, Thisted og Hanstholm kommuner har planer om at opføre.

Tidligere dommer i Vestervig, Aage Holm, der i 1945 blev indvalgt i folketinget af Venstre i Hurup-kredsen og blev formand for Den parlamentariske Kommission, har skrevet sine erindringer, ialt 1550 maskinskrevne sider. De er tilegnet familien, og et eksemplar er overdraget til byarkivet i Ebeltoft, hvor Aage Holm tog bopæl, efter at han som 70-årig havde taget sin afsked.

Efter en meget lang debat i Thisted Menighedsråd blev det med 8 stemmer mod 7 vedtaget, at døbefonten i Thisted Kirke indtil september må stå som ved den forestående genåbning af kirken efter den omfattende restaurering. Døbefonten er opstillet på to sten og hævet op over korgulvet.

Sneen volder påny besværligheder. Thisted Lufthavn kunne ikke tage imod morgenmaskinen fra Kastrup tirsdag den 11. januar.

Passagererne blev sat af i Stauning og kørt til Thisted i bus.

Ledigheden i Thy er så stor, at formanden for Arbejdernes Fællesorganisation, Harry Andersen, skønner, at der betales omkring 3 millioner i understøttelse om ugen.

Den 63-årige Hans Carl Toft, Bjørndalgaard, Thyholm, meddeler Thistedkredsens konservative Vælgerforening, at han ikke ønsker genopstilling som folketingskandidat. – H. C. Toft fulgte i 1957 efter Vilhelm Fibiger og var valgt indtil 1975. Han var endvidere indenrigsminister 1969–71.

Den 38-årige gårdejer, major af reserven, Poul Henrik Houe, Ulstrup ved Hundborg, opstilles som folketingskandidat efter H. C. Toft.

Trods dårligt vejr var ca. 65 på Ydby Kro lørdag den 22. januar for at høre Thyra Miehe fortælle. Fru Thyra havde medbragt billeder og scrapbøger med materiale fra Cirkus Miehes forestillinger frem til lukningen i 1958.

Tømremester Hans Bach, Klitmøller, der

kom i folketinget i oktober 1974 som afløser for dyrlæge Jens Klausen, vil ikke genopstilles. Som grund angiver han hensyn til familien og sin virksomhed.

Vi må have sat en stopper for de unges øldrikkeri ved halfester, sagde Chr. Jensen, Stagstrup KFUM og K-spejdere, da Fritids-samvirket i Thisted Kommune holdt repræsentantskabsmøde.

Handels- og Landbrugsbankens guldmedaljer gik i år til gdr. Kr. Gravesen, Ø. Vandet, og montør Preben Koed, Thisted.

Ved en afstemning på Strandhotellet i Thisted blev den 50-årige gdr. Børge Møller, Nors, opstillet som folketingskandidat for Fremskridtspartiet efter Hans Bach. Han fik 43 stemmer, Svend Poulsen, Hanstholm, 19 stemmer.

Formanden for Thisted Bryghus, tidligere borgmester Aksel Mikkelsen, sagde på generalforsamlingen: I en tid med sammenlægninger har det betydning at bevare en lokal virksomhed. Thisted Bryghus går godt, fordi befolkningen har tillid til vore produkter.

FEBRUAR

Maskinfabrikken Cimbria i Thisted bliver medarbejdernes egen. Der oprettes et nyt selskab, som skal tage sig af driften. De ansatte overtager majoriteten i dette selskab ved at købe for 2,2 mill. kr. aktier.

Hans Bach giver en ny begrundelse for, at han ikke ville genopstilles: Under en forholdsvis ubetydelig sagsbehandling sad jeg i udvalg om EF-direktivet, der gælder opsigelsesvarsler i større virksomheder. I udvalget havde jeg med min gruppes godkendelse sluttet en aftale med Ninn-Hansen om fælles holdning. Derefter oplevede jeg i folketings-salen, at Leif Glensgaard fra Fremskridtspartiet sprang på talerstolen foran mig og på partiets vegne tog præcis modsat standpunkt af, hvad jeg havde aftalt. Jeg blev naturligvis stjernegal.

Værtsfolkene på Thisted Afholdshotel fra 1960, Karen Charlotte og Niels Henning Mortensen, havde ikke lyst til at gå i gang med brandsikring af hotellet. Sidst i februar drejede de nøglen om og overgav den til tømrermester Niels Tyrrestrup.

Mogens Glistrup spørges i Hanstholmhalen om den behandling, Hans Bach har været udsat for. Glistrup svarer bl. a.: Omend det kan have irriteret Hans Bach, er jeg sikker på, at hans beslutning skal ses på baggrund af det pres og den konflikt, der ligger i at passe to jobs, men det er meget beklageligt alligevel, at han har sagt nej til genopstilling.

Thy var lørdag den 12. februar påny lammet af snekaos. 60 elever fra Sønderbjerg Ungdomsskole kørte undervejs hjem fra Norge i to busser fast ved Tavlbjerggaard syd for Hurup. Eleverne måtte overnatte i busserne. Thisted Lufthavn var lukket hele dagen, da personalet ikke kunne komme frem.

Thisted Afholdshotel er solgt til tømrermester Hilmar Thyrrerstrup for ca. 600.000 kr.

Han vil efter overtagelsen 1. marts indrette ejerlejligheder i hotellet. Det nederste af forbygningen er fra 1890, en etage blev bygget på i 1910, sal og køkken i 1938. Siden 1960 har hotellet været ejet af N. H. Mortensen.

Herreekviperingshandler S. M. Sørensen, Thisted, døde 14. februar som følge af overanstrengelse ved snekastning. Han blev 77 år.

Ved folketingsvalget 15. februar blev socialdemokraten Ths. Have genvalgt med 10.230 stemmer, den konservative Poul Henrik Houe, Ulstrup, opnåede 3301 stemmer, men blev ikke valgt, John Haaber, Venstre, fik 5950 stemmer, men blev ikke valgt. Det blev derimod Fremskridtspartiets nye kandidat, Børge Møller, Nors, der kommer i folketinget med et stemmetal på 4489.

MARTS

I Tilsted og Silstrup kan der ad åre skaffes plads til op imod 4700 beboere, hvis en plan, forelagt af landinspektør Ernst Boe, Hjørring, gennemføres.

I lokalhistorisk Forening for Sydhavnæs fortalte Karl Kyndi om harboørefiskerne. De flyttede ikke blot til Gjøel, men også til Hannæs. Det vidner navne som Kyndi, Bruun, Hau og Flyvholm om. Det begyndte med, at harboørefiskerne holdt til om sommeren på Hannæs. Der fandt flere af dem en kæreste, og så ville de ikke tilbage til Harboøre.

Den 15-årige skoleelev Bente Mikkelsen, datter af mekaniker Richard Mikkelsen, Bedsted, er antaget som organist ved Lodbjerg og Hvidbjerg v. Aa kirker. I forvejen var hun organist ved Ørum Kirke.

Billedhuggeren Aage Westergaard, Jyllands Allé 2, Thisted, har for fjerde år i træk fået antaget arbejder på Charlottenborgs forårsudstilling, bl.a. en skulptur, han har kaldt »Den utaknemlige løve«.

Skoleinspektør J. P. Jensen, Hvidbjerg, Thyholm, bevilges afsked fra 31. juli. Han

blev knyttet til den private realskole i Hvidbjerg som lærer i 1934, overtog senere skolen og drev den til 1963, da han blev skoleinspektør ved Hvidbjerg Centralskole.

Biskop Henrik Christiansen var i Agger Kirke søndag den 20. marts i anledning af indvielsen af et nyt orgel. Endvidere deltog provst A. C. D. Berthelsen, Sønderbjerg, og sognepræst K. Schjødt-Pedersen gav det nye orgel en festlig velkomst.

Hanstholm Maskinfabrik får brev fra den indiske munk Swami Nirmalahanda, der bor i et skovområde i godt fire tusinde meters højde. Han har i »Danish Review« læst om brændeovne fra Hanstholm og vil gerne have tilsendt en ovn, men han har ikke mulighed for at betale med kontanter. I stedet tilbyder han fabrikant Poul Zander indisk kunsthåndværk.

Thisted Museum udgiver med støtte fra Sparekassen Thy en bog om redningsvæsenet i 125 år. Den er skrevet af toldinspektør Robert Svalgaard, der ved en præsentation på museet blev takket af mange.

APRIL

Palmesøndag blev Thisted Kirke genåbnet efter en omfattende restaurering. Sognepræst N. Vilhelm Hansen foretog den første dåb ved den ophøjede døbefont.

Thisted Dagblad skiftede redaktør i Hurup den 1. april, men det kom der ikke til at stå noget om i bladet den dag som følge af en strejke, der varede i 25 dage. Efter 40 års gerning trak Børge Steffensen sig tilbage i en alder af 68 år. Hans efterfølger blev den 24-årige Jens Utoft, der kom fra Viborg Stifts Folkeblad.

Svend Christensen blev fra den 1. april afløst som chef for Arbejdsformidlingen i Thisted. Leo Jeppesen blev hans efterfølger.

En af begivenhederne i den avisløse tid var genåbningen af Thisted Kirke, palmesøndag, 3. april. Gulvet er sænket ca. 50 cm til den oprindelige højde, vinduerne i sideskibet er ændret, pilastre, der blev påmuret ved en

restaurering i 1863, er fjernet, i korbuen er ophængt et krucifiks fra omkring 1475, felter i prædikestolen er flyttet og malet op, døbefonten er anbragt på to trin, som er udgravet under kirkens gulv, nye stole kan drejes, og som kronen på værket: den gamle altertavle, et billedskærerarbejde fra omkring 1520, er kommet til ære og værdighed igen. Udgiften har været ca. 2,3 mill. kr. Arkitekt Poul Hansen, der har stået for restaureringen, siger: Kirken fortæller os nu visuelt mere om Kristi liv og den kristne tro. Jesu fødsel er illustreret i altertavlens hovedfigur, Maria med Jesusbarnet. Hun flankeres af Paulus, som udbredte evangeliet, og af Maria Magdalene, synderinden, der salvede Jesus. I alter-

tavlens sideskabe står de 12 apostle, som skulle sprede det glædelige budskab, og nadverens indstiftelse er illustreret ved maleriet på altertavlens sokkel. Med korbuekrucifikset er korsfæstelsen symboliseret, med maleriet på prædikestolen den opstandne Kristus.

Magnus Magnussen, Hillerslev, der fejrede

sin 100 års fødselsdag 8. april, havde inviteret over hundrede til fest på Nors Kro.

Tømmerby Kirke blev genåbnet efter en restaurering til 875.000 kr. Biskop Henrik Christiansen prædikede, og kirkens nye præst, Poul Farsinsen medvirkede for første gang.

MAJ

Den 37-årige Svend Ove Gustausen, Hobro, bliver fra 1. maj leder af Falck-stationen i Hurup efter Gudmund Hansen, der fratrådte ved årsskiftet efter over 40 års virke.

Egnshistorisk Forening for Thyholm og Jegindø har opgivet planerne om at overtage et gammelt lermuret hus ved havnen på Jegindø med henblik på oprettelse af et egnsmuseum. Huset er for dårligt, og det vil volde vanskeligheder at løse finansieringsproblemet. Ejerne af huset, Gerda og Svend Aage Lund, må ikke benytte det til beboelse.

Ved indvielsen af Musikskolen i Kr. Koldsgade i Thisted – tidligere Teknisk Skole og handelsskole – sagde lederen, Jane Thomsen, at musikskolen kan blive én af brikkerne i den nye samfundsmosaik, et tilbud om en meningsfyldt fritid på tværs af alder og køn, rang og stand.

Forstander Frederik Christensen, Vraa Højskole, sagde i Hundborg Foreningsforening, at den danske højskole gennem Grundtvig har lært, at man først skal elske livet og tilværelser, derefter kan man prøve at lave om. Dette står i modsætning til tendensen på yderfløjene, som i alle forhold vil gøre livet til en sag om politik, hvor man dyrker utilfredsheden, og hvor man mener først og fremmest

at skulle ændre de ydre rammer for at kunne finde glæde ved livet.

Ingvar Krogsgaard og Gunnar Kaspersen, Frøstrup, der i årevis har samlet kort, fotografier og oplysninger om deres egn, fortæller: Tidligere var Bjerget dominerende. Her standsede postvognen, her var valgstedet. Men det ændredes, da der kom jernbane og station i Frøstrup.

Hurup Håndværker- og Borgerforening fik en ny formand ved generalforsamlingen. Isenkræmmer Knud Poulsen afløste sparekasse-direktør Anders Hilligsøe.

Frivillige er i fuld gang med at istandsætte Heltborg Mølle. De skal blandt andet have 111.000 nye trykimprægnerede træspåner lagt op.

Hans Bakgaards venner har overladt administrationen af mindestuen i den tidligere dommerbolig i Vestervig til Museet for Thy og V. Han Herred. Arkivalier er overdraget til det egnshistoriske arkiv.

I Klitmøller er dannet et møllelaug, der har planer om at forsyne 250 huse med varme ved hjælp af otte møller. Klitmøller ligger i 1. parket hvad vind angår, siger laugets talsmand, tidligere folketingsmand Hans Bach.

JUNI

1. juni var en stor dag for beboerne i Vangsaas – de fik elektrisk lys. 6 fastboende fik strøm straks, og yderligere 54 ejere af sommerhuse eller grunde har sagt ja til Thy Højspæn-

dingsværks tilbud. Tilslutningsudgiften er 10.500 kr. Dertil kommer installation.

I fyrbygningerne i Hanstholm er åbnet en udstilling om redningsvæsenet i 125 år. Per-

1. juni blev en lys dag for beboerne i Vangsa. Efter mange års bestræbelser lykkedes det at få elektriske ledninger ført frem til det tidligere fiskerleje. Johannes Mejlhof undersøger nu, om installatøren har fået sat strøm til pæren. Strømmen kommer fra Thy Højspændingsværk i Bedsted, der har forbindelse til Vestkraft i Esbjerg. Den nordlige del af Thy får gennem Nordthy Strømforsyning elektricitet fra Aalborg. Strømmen fra Esbjerg føres så langt mod nord som til Klitmøller.

sonale fra museet i Thisted har arrangeret udstillingen med bistand af toldinspektør Robert Svalgaard, Thisted.

Stærkstrømskabel nr. 2 mellem Danmark og Norge blev om morgenen 8. juni ført ind på stranden ved Bulbjerg.

Efter fire år som rektor ved Thisted Gymnasium trak Kaj Nysted sig tilbage af helbredsmæssige grunde. Lærerrådsformand Bent Windfeld sagde ved afslutningen: Kaj Nysted har på bedste måde ledet denne skole. Han har været sin opgave voksen og har ofte på en usædvanlig elegant måde løst selv vanskelige problemer. Han har et fantastisk overblik og har altid hurtigt kunne finde ind til sagens kerne. I hans tid har vi oplevet en

enestående blomstring, og det er med dyb beklagelse, vi nu må se ham forlade sin post. Som ny rektor er udnævnt cand. mag. Kristen Bak, Vestjysk Gymnasium i Tarm.

Dyrskuet i Hurup fredag den 24. juni blev betegnet som det hidtil største.

Hotel Royal i Thisted udstykes i ejerlejligheder. Tre af dem overtages af hidtidige forretningsdrivende: Ballebys Boghandel, Sørensens Herremagasin og Royal-biografen. I hotellets cafeteria indretter Kr. Dam fotohandel. Hotel Royal blev for godt et års tid siden overtaget ved tvangsauktion for 1,2 mill. af Fællesbanken i Århus, der solgte komplekset til ejendomshandler Eigil Johansen, Aalborg.

JULI

Socialministeriets Alderdomshjem i Dragsbæk blev 1. juli overtaget af Thisted Kommune. Forstander Alfred Jørgensen forbereder sin afgang. Han fyldte 70 den 3. juni.

Der var stor aktivitet i Hanstholm 1. juli. Hotel Hanstholm markerede fuldendelsen af en fløj med 38 værelser og konferencelokale, en ny stålbedding stod færdig ved havnen, og der var rejsegilde på Hanstholm Møbelhus' tilbygning på 1500 kvadratmeter.

Bedsted Biblioteks skaber og leder i 34 år, overlærer Niels Dybdahl, har taget sin afsked. I hans sted er udnævnt Alice Bak Nielsen.

Dyrskuets i Thisted lørdag den 9. juli var begunstiget af strålende vejr. I kataloget var opført 474 numre, og besøgstallet nåede op på omkring 11.000, skønner konsulent Harald Pedersen.

Overbibliotekar Aase Beck forlader Thisted til fordel for en mindre stilling i Sæby: I val-

get af min nye stilling har jeg sat personlig trivsel over prestige. I Sæby får jeg mere tid til at være bibliotekar, til at beskæftige mig med bøger og mennesker, mens en mindre del vil gå med administration.

Der var træg handel på Vildsund-markedet onsdag den 27. juli. Antallet af heste blev anslået til omkring 400 og der var tilskuere i tusindvis.

Aas Børnehjem har i de første 60 år kun haft tre forstandere: 1917-1941 Chr. Sandal, 1941-1970 Johannes Nielsen og siden 1970 Boe Larsen.

Der er indsamlet 3879 underskrifter som protest mod nedlæggelse af Vestervig Sygehus og 3322 protesterer mod, at Koldby Sygehus nedlægges.

Hvem var »Marcus Malirum«, der byggede kirkeskibet i Nr. Vorupør, spørger lektor Jens Ole Petersen, Thisted.

AUGUST

Højskoledage i forsamlingshuset i Hundborg, arrangeret af Karen la Cour og Folke Trier Hansen, samlede op mod 130 tilhørere. Hver formiddag blev der fortalt myter, om eftermiddagen var der udflugter, om aftenen underholdning.

Assistent Henning Skov, landsarkivet i Viborg, har fundet frem til »Marcus Malirum« i kirkeregnskaber fra Vorupør. Marcus Jensen Wilsted fra Thisted har i 1880 leveret et kirkeskib for 40 kr. Tilnavnet er der ingen forklaring på. Det kan skyldes hans hverv med affyring af en kanon ved særlige lejligheder.

De gamle fyrbygninger i Hanstholm er så værdifulde, at de bør fredes, mener magister Allan Tønnesen, Nationalmuseets sekretariat for det særlige bygningssyn.

Den indiske munk Swami Nirmalananda får en brændeovn fra Hanstholm. Fabrikant

Paul Zander ville ingen penge have for den, men munken skulle selv betale fragten. Det havde han ikke mulighed for. Imidlertid hørte Else og Ebbe Sørensen, Svinkløv Badehotel, om problemerne og trådte hjælpende til, da de havde truffet munken i Danmark for nogle år siden. Et Aalborgfirma fik ovnen til Hamburg, hvorfra den kom med skib til Indien.

En gade i Hanstholm opkaldes efter tidligere trafikminister Kr. Damsgaard, der både som minister og folketingsmand i en menneskealder har gjort en stor indsats for havnen.

På mindre end to timer blev 440 piber fra det gamle orgel i Vestervig solgt til fordel for det nye. Gennemsnitsprisen var 25 kr. Orgelfonden er nu på 800.000 kr. Den skal op på 1,1 million.

100 flaskeposter kastes i vandet ud for den jyske vestkyst som optakt til Hanstholm Havns 10 års jubilæum, 8. september.

For Thybanen er der ikke meget opmun-
trende i DSBs femårsplan. Det ser ud til, at
persontrafikken vil blive opretholdt, men
uden IC-tog. Ældre motortog skal til at køre
på banen i et lukket system.

Som kirketjener i Thisted er antaget ekspe-
dient Folmer Nielsen. Han afløser fra 1. ok-
tober N. Chr. Grube Overgaard, der havde
ønsket at fratræde.

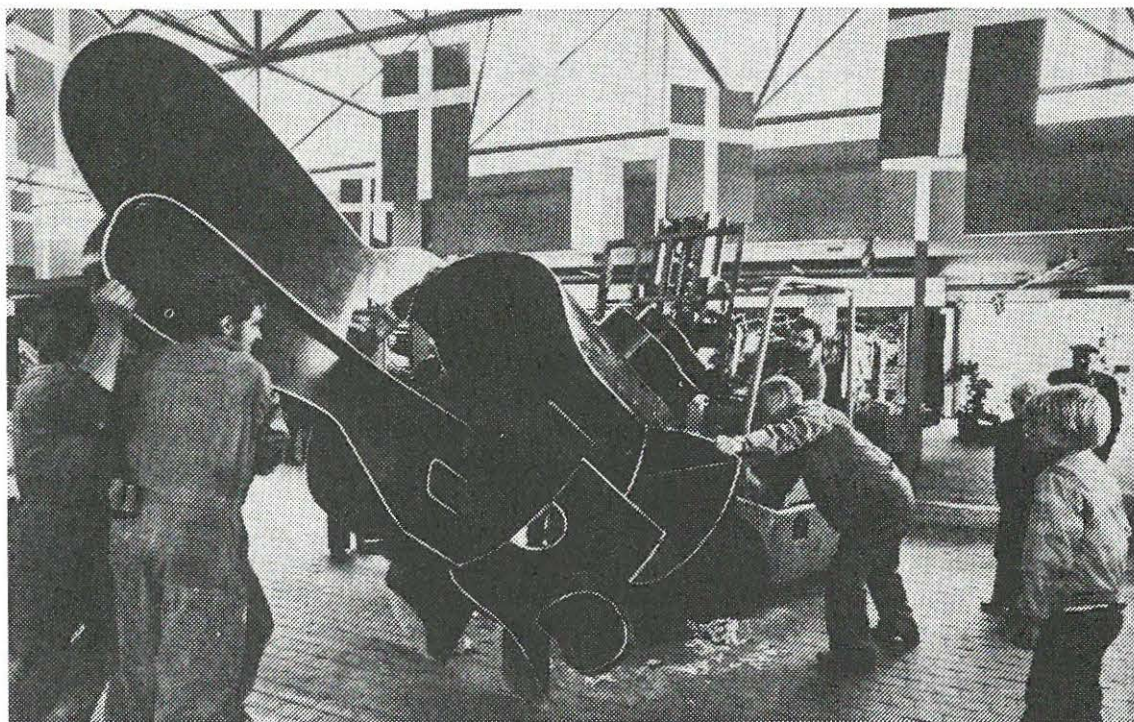
Arkitekt Johannes Exner, Århus, slår et
slag for døbefonten i Thisted Kirke. I Thi-
sted Dagblad skriver han bl. a. om fondens
nuværende placering: »1. Den er med til at
styrke oplevelsen af de forbedrede rumpro-
portioner, 2. den tilfører den i sig selv ikke
særlig interessante font en usædvanlig stærk
skulpturel karakter, 3. dåbshandlingens pla-
cering i gudstjenesten styrkes og 4. Thisted
Kirke tilføjes noget særligt attraktivt.

Jeg vil gerne lykønske menighedsrådet og
Thisted by med denne mageløse font. Hvis

det skulle gå så galt, at man beslutter at lave
opstillingen om og gøre den »normal« bliver
fonten kedelig, og kirken mister sit mest mar-
kante inventar.«

Indlægget medførte en kraftig protest fra
gdr. Niels Ramsgaard, Tingstrup, der bl. a.
skrev: »Magen til selvmodsigende tale skal
man lede længe efter. I indledningen siges, at
fonten er mageløs, enestående, men længere
henne i stykket under tallet 2 betegnes den
som »den i sig selv ikke særlig interessante
font«. Sætningerne efter tallene 1, 3, 4 savner
enhver objektivitet.«

Niels Ramsgaard anbefaler at spørge dem,
der har haft barnedåb i prøveopstillingsperi-
oden, om de fandt det rigtigt og behageligt »at
skulle stige to trin op til dåben« eller om de
hellere havde holdt sig på det jævne – kor-
gulvet – som jo dog er tre trin over menighe-
den.

Hanstholm-Centrets skulptur til 100.000 kr. blev efter megen kritik slæbt uden for. – Det er vandalisme, siger billedhuggeren Egon Fischer, der har udført skulpturen.

SEPTEMBER

På 10 års dagen for åbningen af Hanstholm Havn indviede dronning Margrethe et nyt havnebassin. Stiftamtmand Fl. Martensen-Larsen og borgmester Chr. Hansen ledsager dronningen.

Da Thisted Menighedsråd 1. september skulle træffe afgørelse om døbefonten, stemte 8 for, at den skulle blive stående på de to sten, der blev fundet i kirken under restaureringen. Derimod var der et flertal på 10 for, at fonten skulle ned i højde med gulvet i koret.

Hanstholm-Centrets skulptur, der har givet anledning til megen diskussion, blev tirsdag den 6. september flyttet til en plads uden for centret. Billedhuggeren Egon Fischers kommentar: Det er vandalisme!

På Hanstholm Havns 10 års dag 8. september indviede dronning Margrethe et nyt havnebassin: Havet er en barsk nabo og en vanskelig mark at pløje. De, der gør det, ønsker jeg lykke og held. Jeg ønsker lykke og velsignelse over dem, der har deres arbejde på og fra Hanstholm Havn og over dem, der bruger den. Med mine bedste ønsker for Hanstholm Havn og alle her på egnen indvier

jeg det nye bassin.

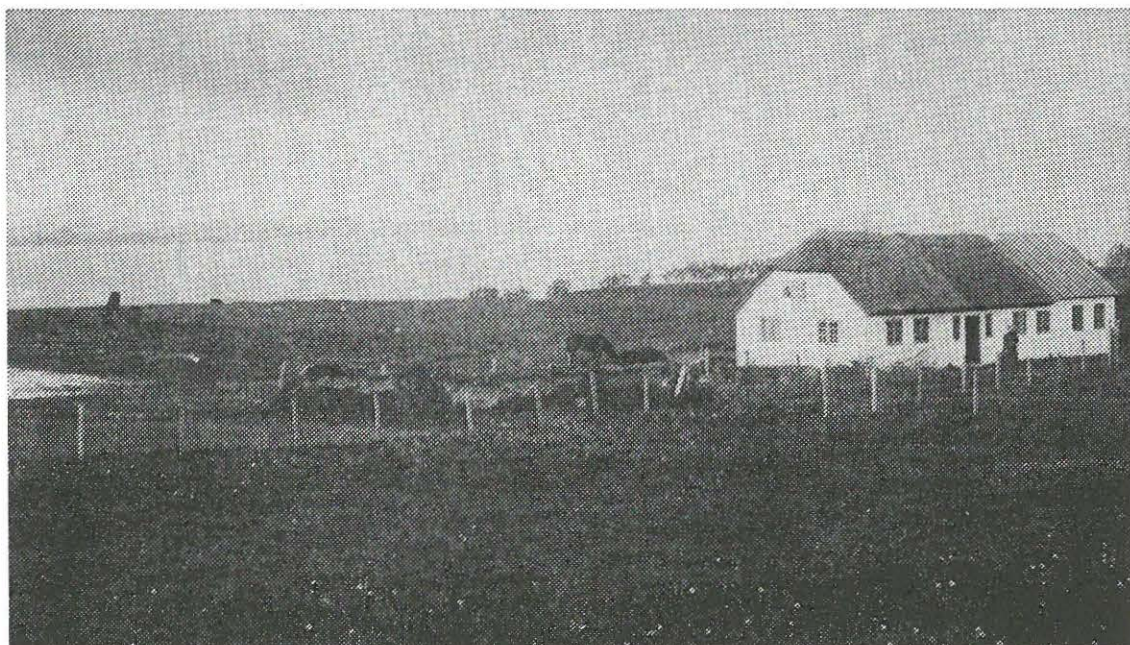
Hanstholms ærespris – Aquamanileprisen – gik i år til direktør Karsten Jensen, Hotel Hanstholm. Prisen gives til en person, der har gjort noget for Hanstholm i Hanstholm og uden for Hanstholm.

Ejeren af Tambohus Kro, Haakon Rysgaard, fortæller i anledning af sit 25 års jubilæum om de besværligheder, der var med at få bevilling, da han i 1952 overtog kroen.

I Thisted Dagblad, som har dannet grundlag for »Året, der svandt«, blev det 30. september oplyst, at de allerfleste i Thy bruger folkekirken ved giftermål og barnedåb. I 1975 blev samtlige børn i Thyholm Kommune døbt i en kirke, i Hanstholm Kommune 99 pct., i Sydthy 98 pct., i Thisted 98 pct., landsgennemsnit 87 pct. På Thyholm blev 96 pct. viet i en kirke, i Thy og på Mors mellem 70 og 75 procent.

Jørgen Miltersen.

Huset lå i Silstrup

Da dette billede blev bragt i Jul i Thy 1976, kunne det blot oplyses, at det var taget af L. H. Gram, Thisted, og havde tilhørt Kjeld Kjeldsen, der boede i Beersted i ca. 28 år til omkring 1949.

Men opklaringen kom i løbet af nogle uger. Den 6. december 1976 afsendte konsulent G. Ejsing følgende brev fra Akkedal i Silstrup:

Billedet nederst på side 45 i dette års Jul i Thy er fra Silstrup med udsigt over Thisted bredning mod Thisted. Dammen i forgrunden i venstre side af billedet er stadig branddam på Akkedal. Beboelseshuset i billedets højre

side skal efter oplysning fra Stinne Østergaard, 76 år og boende umiddelbart syd derfor, være nedbrændt 1907, i øvrigt samme år som Akkedal, tidligere Dortheasminde, er opført efter brand. Den nuværende branddam har sikkert tidligere været gadekær i Silstrup by.

Akkedal består nu af tre hovedmatrikelnumre, nemlig 2 d, 5 a og 6a. Mart. nr. 2 d har været en lille ejendom vest for dammen op mod Silstrupgård (Smith's) 5 a ligger nord og vest for de nuværende bygninger, mens 6 a ligger øst herfor og foruden det højtliggende areal, som ses på billedet øst for dammen, for

en stor del består af pløjelige skrænter, altså agerdal, der senere er forvansket til Akkedal og Atterdal. Jeg har ved kgl. bevilling fået tillagt hele ejendommen navnet Akkedal, men jeg formoder, at huset på billedet er stuehuset til den gård, der oprindeligt har udgjort 6 a. Jorden må være lagt under Dorteasminde og udbygningerne brændt eller nedbrudt på et tidligere tidspunkt. Billedet viser efter denne formodning den oprindelige gård Agerdal eller Akkedal. Bag stuehuset på billedet ses et levende hegn, formentlig af pil. Det er nu af tjørn og danner skel mod Silstrup Østergaard, der tilhører Tjæreborgpræstens familie. Bakkedraget på Østergaard kan ses bag pilehegnet.

Det er meget morsomt at se, at der også

dengang var hesteopdræt på Akkedal, skriver konsulent Ejsing til sidst, idet han gør opmærksom på, at det var hans kone, der først genkendte Akkedals jorder på billedet, og hun har talt med Stinne Østergaard.

Denne udførlige beskrivelse fulgtes nogle måneder senere af en endnu mere overraskende identifikation. Margrethe Nordentoft, Tilsted, kunne meddele, at den person, der står ved husets indgangsdør, er Kirsten Klostergaard Andersen. Hendes mand, der var friskolelærer, døde tidligt. Deres søn, Tage Andersen, blev læge i Thisted.

Til sidst forklaringen på, at billedet var havnet i Beersted. Kjeld Kejldsens kone, Johanne, var fra Østergaard i Silstrup – møster til Stinne Østergaard.

Brev til »Jul i Thy«

Hr. redaktør!

Ved gennemlæsningen af Deres fornøjelige julehæfte stødte jeg på en lille unøjagtighed i en billedtekst. For god ordens skyld skriver jeg til Dem – dog er fejlen ikke så graverende, at en korrektion skulle være nødvendig. Når man, som jeg, har sans for – og en mærkværdig kærlighed til – årstal, må det undre mig, at De henfører billedet af amtmandens selskab (side 34) til ca. 1924. Såvel min grandonkel, toldforvalter Christensen, som amtmanden forlod Thisted i 1919. Begge rejste til Aalborg. Billedet må således snarere være taget under 1. verdenskrig. Så vidt jeg kan se,

må der altså også i billedet på side 35 være en unøjagtighed.

Med venlig hilsen

Erik With-Pedersen, overlærer, Vejle.

Tak for oplysningerne! Den ene fejl førte den anden med sig. Da det i teksten til billedet fra amtmand Baches middagsselskab på Amtsgården i Thisted var anført, at det var fra ca. 1924, blev jeg forledt til at tro, at det også var amtmand Bache, der var med ved kongemodtagelsen samme år, da Thisted fejrede 400 års købstad-jubilæum.

Det var imidlertid Henrik Lehmann. »Af Thisted Købstads Historie« ved P. L. Hald, udgivet af Thisted Byråd 1924, fremgår det, at Henrik Lehmann blev amtmand i Thisted i 1919. Carl Otto Bache var amtmand 1909–19, og toldforvalter Niels Chr. M. Christensen virkede i Thisted 1912–20.

Med venlig hilsen

Jørgen Miltersen.

GAMLE BILLEDER, som kan have interesse for Jul i Thy, modtages gerne til reproduktion. De får billederne tilbage, med mindre De skulle være interesseret i, at vi viderebringer dem til opbevaring i et af de lokalhistoriske arkiver.

Med venlig hilsen

ERIK A. LAURIDSEN

JØRGEN MILTERSEN

Thisted Dagblad . Telefon (07) 92 33 22

- frisk og fin

DRAGSBÆK
MARGARINEFABRIK
tlf. 92 27 44

**God økonomi:
Kunde i
Den Danske Bank.**

DEN DANSKE BANK
AF 1871 AKTIESELSKAB

-vi letter på skatten!

Nu skal vi igen til at lette på skatten, og Sparekassen har en række gode tilbud, der alle giver store skattemæssige fordele.

En af de oplagte muligheder er en selvpensioneringskonto – en anden er en kapitalpension, der begge kan tilknyttes forsikringsdækning.

Tal med Sparekassen om hvordan skatten nedsættes.

Der er flere muligheder. Så lad os sammen finde netop den kombination der giver de største fordele.

Kik ind i Sparekassen – vi letter på skatten.

Få Sparekassens avis
»Vi letter på skatten«,
som fortæller alt
om vore pensionstilbud

Spørg
SPAREKASSEN THY
-så har du et problem mindre

Snak nyt tøj med Dress-partner

midt i byens hjerte

**Gælder det tryksager –
henvend Dem til...**

THISTED BOGTRYKKERI

Jernbanegade 15-17 . Telefon (07) 92 33 22

ALFA-LAVAL

MALKEMASKINER
RØRMALKEANLÆG
KØLETANKE
UDMUGNINGSANLÆG
VENTILATION
STALDINVENTAR
m. m.

MANUS

MALKEMASKINER
RØRMALKEANLÆG
KARRUSELSTALDE

Vi gør arbejdet lettere for Dem

P. KOED Aps

THISTED
Tlf. (07) 92 16 22 og 92 14 10
STALDMEKANISERING
Salg - Service - Reservedele

Mallings Konditori

v/ Ole Pallesen

Vestergade 32 . Telefon (07) 92 02 02

Se på tøj
i Frederiksgade

monopol

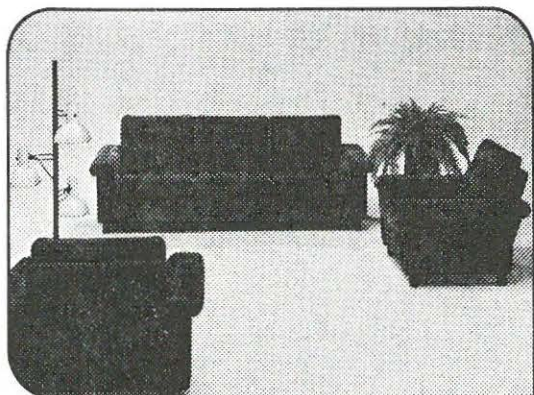

STOL som tegning - læder 805,-

Se vort udvalg
i hele stuer
og i enkelte
møbler
til alle priser

SOFA - 2 stole
med fløj 2037,-

Julegaver
for hele familien

 Frøkjær's MØBLER
7700 THISTED TLF. (07) 92 04 66* . ASYLGÅDE . JERNBANEGÅDE

Kom ind
og se
hvad vi har

TV
RINGEN

Arne Svendsen

GÅGÅDEN og NYTORV - TELEFON 92 00 77

SERVICE: TILSTEDVEJ 20 - TELEFON 92 10 11

rigtige sko til hele familien!

 skokøb

JUUL SKO

VESTERGÅDE 20 - THISTED

1000 TING

– alt i legetøj

A. O. GLAS, Idylvej

– alt i glas . Telf. 92 19 17

Marius Sørensen

Juvelér og guldsmed

Telefon (07) 92 00 23

har det største udvalg
i guld- og sølvvarer til

JULEGAVER

Chr Sørensens Tømmerhandel as

Thisted . Telefon (07) 92 33 11

GØL PØLSER

Poul H. Ladefoged

fedevarer en gros

Aabakkevej 6

Privat: Markvænget 10a

telefon (07) 92 14 58

KØKKENMILJØER . HVIDEVARER

De kan trygt
henvende Dem
hos

KANSTRUP

Toldbodgade 4 (Andelsbanken) 7700 Thisted
TLF. (07) 924550

Calles Konditori

CARL EJNAR JACOBSEN

Storegade 8

Telefon (07) 92 01 60

**Bogbinderiet,
der søger at følge med tiden**

Industrivej
7700 Thisted . Telefon (07) 92 12 44

Gælder det

*symaskine
støvsuger
opvaskemaskine*

Spørg først i

Thisted Arbejderforening

BRUGSEN

i centrum

**Besøg vor SUPER-SLAGTER
- det betaler sig**

**JENSEN &
LANGBALLE**

Telefon (07) 92 33 44* - 92 33 92

**Prima oksekød, kalvekød
og slagteriaffald**

**Slagteriudsalget
Thisted**

samt alt i fersk, saltet eller røget flæsk,
pålæg m. m. anbefales fra vort udsalg
på Strandvejen. - Varerne bringes overalt.

Altid 1. kl.s varer under statskontrol.

Telefon (07) 92 01 40 . Thisted

Tæpper og gardiner under eet –
gør det hele nemmere og billigere

SMED
TÆPPER-GARDINER

INDUSTRIVEJ - THISTED - TELEFON 92 18 10

Tøjet får vi i

Gågaden . Telefon (07) 92 11 52

HUSK: Duge
og udstyr finder De
i et
smukt udvalg hos

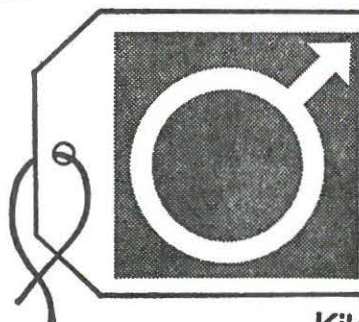

Gågaden . Telefon *(07) 92 09 77
Byens eneste specialforretning

ApS brdr. Whansen

el-installation · el-forretning

VESTERGADE 84 · TELEFON 92 27 00* · 7700 THISTED

**Gaver der
glæder**

- år efter år!

Kik ind til fag-isenkræmmeren

Specialforretningen har det

Kig ind i

Thisted Værktøjsmagasin

Knud Mortensen

&

Frank Pedersen

Storegade 10, Telf. 92 04 00

**Glædelig jul
og
godt nytår**

- **bliv kunde i**

**A/S HANDELS- OG LANDBRUGS-
BANKEN I THISTED**

Deres bank - naturligvis

*Et centrum
for ure og briller*

ERIK NIELSEN

Storetorv . Thisted . Telefon (07) 92 10 32

»Der hvor uret drejer«

Herre- og drengetøj
Kjær
VESTERGADE 34 · TLF. 920536

KLIT VASK RENS LEJE

Over 40 års erfaring kommer DEM tilgode

Klit Vask

Dragsbækvej 45 . Telefon 92 05 88*

Grundlagt 1931

Udlejning af:

KITLER

SENGELINNED

DÆKKETØJ

og

HANDKLÆDER

til private,

hoteller og institutioner

Polar is

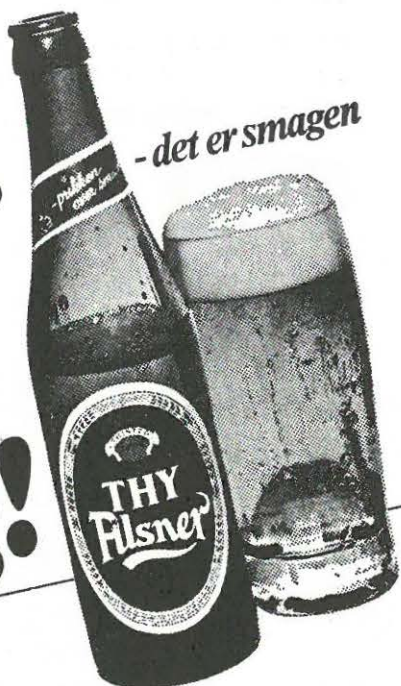

Cykler - Knallerter

EGON HANSEN

Østergade 3 . Telefon 92 15 89

jeg siger
THY
hver dag!

- det er smagen

Tryghed ved køb - så er det hos EXPERTEN

Vær
prisbevidst
køb hos

expert

Vestergade 21 . Thisted . Telefon 92 18 42

Hovedgaden 60 . Snedsted . Telefon 93 41 98

ALT I

dekorationer
kranse
brudebuketter
gaveartikler

Toves Blomster

Vestergade 82 . Telefon (07) 92 02 22 . 7700 Thisted

NY BIL?
*Vi rustbeskytter
- og giver op til 9 års garanti
uanset vogntype*

Thisted Tectyl Service

v/ Erik Østergaard

Industrivej 25 . Telefon (07) 92 25 05

Musikcentret J/s

INTERNATIONAL BOOKING
V/ KNUD ERIK PEDERSEN OG VERNER SCHYTTE

JERNBANEGADE 7
7700 THISTED
(07) 92 31 85
(07) 92 39 30

ORKESTRE
&
SOLISTER

*Der er 150 tøjeksperter i Danmark
i Thisted er det*

BEKLÆDNINGSMAGASIN . THISTED . HANSTHOLM

Julegaver

**Smukke ting
i stort udvalg finder De
hos**

Julegaver

Brix Andersen, guldsmed

Gågaden . Telefon (07) 92 10 02

**Sko til alle
børnesko
damesko og
herresko**

hos

Nielsens Skotøjsforretning

Aagade 9 . Thisted

ANDELSBANKEN

min far
sparer op
til mig på
børneopsparing
og trækker fra
i skat

-hvad gør din far?

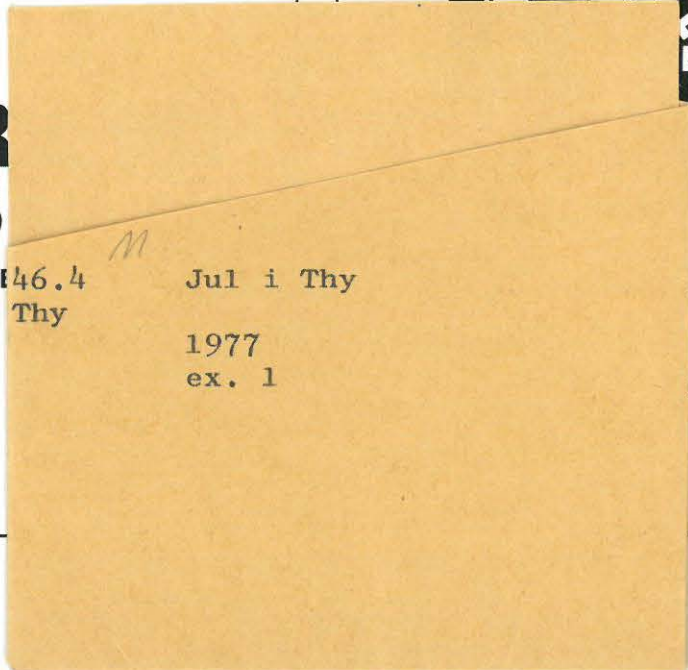

**EL FIRMAET
H.M. MORTENSEN**
THISTED · TELF. (07) 92 25 33 - 92 22 29

Nora
BØR
og S

NYTORV · THISTED 46.4
Thy

magasin
T.T.&L

linbusserne

gardinlæng-
egne stuer

24 44

M

Jul i Thy

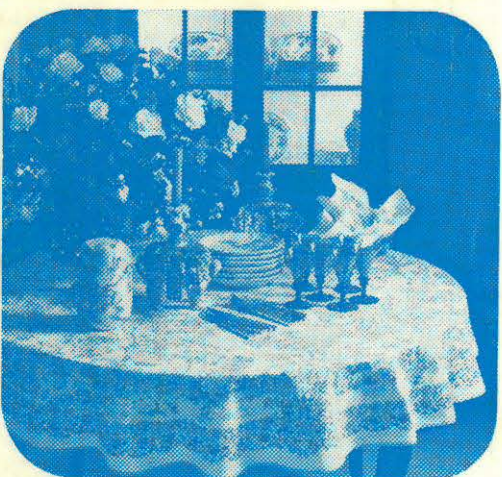
1977

ex. 1

10. 01. 78
13. 07. 78

Bjørn Wiinblad

**DUGE
DÆKKESERVIETTER
OG SERVIETTER**

Bjørn Wiinblad's duge, servietter og dækkeservietter er trykt på 100 % bomuld. Et rent naturprodukt. Farverne er Indanthren farver med højeste farveægthed både ved vask og lyspåvirkning. Duge og dækkeservietter er Scotchgard-imprægnerede, d.v.s. pletafvisende. Og som en ekstra fordel... er både duge, servietter og dækkeservietter strygelet-behandlet.

Bedre gave kan De ikke give

Eneforhandler af Bjørn Wiinblad - duge

**Night
and day.**
COORDINATED

Chr. Søndergaard

THISTED

Syddhy Bibliotek

58828

Kr. 20,00